ANT

Haftalık Dergi • 24 Aralık 1968 • Sayı: 104 • 125 Kuruş

Türkiye sosyalistleri için karar haftası...

T.İKP

ZAM VE TERÖR

HAFTANIN NOTLARI

15 aralık

Meclis bütçesi!

■ Bütçe konisyonunda meclis bütçesi üzerinde yapılan oturum hayli eğlenceli geçmiştir. AP milletvekili Şadi Pehlivanoğlu, milletvekillerinin «geçim sıkıntısı» içinde bulunduklarını, 1959'da 3200 Lira olan milletvekili maaşlarının hayat pahalılığı da dikkate alınarak 6400 Lira'ya çıkartılması gerektiğini söylemiş, «Kardeşim, biz de vatandaşız. Ben de gidip Tandoğan Meydanı'nda geçim sıkıntısı çektiğim için miting yapacağım» demek istediğini belirtmiştir. CHP'li Ali Rıza Uzuner, milletvekilleri arasında komisyonculuk yapanların bile bulunduğunu ileri sürmüş, GP'li Süreyya Koç ise Meclis'in kahveye benzediğini, bundan kurtulmak için «medeni disiplin» kurulması gerektiğini söylemiştir. CHP Trabzon Milletvekili Ali Şakir Ağanoğlu da, Meclis'te mescit bulunmamasını protesto etmiş, bunun üzerine mescit için bütçeye 100 bin lira konulması kararlaştırılmıştır.

..ei okullar

■ Işık Özel Yüksek Okulu Talebe Cemiyeti, Spor ve Sergi Sarayında ikibin özel yüksek okul öğrencisinin izlediği bir forum düzenleyerek bu okulların devletleştirilmesi tezine katılmıştır. Düzenlenen toplantıda İstanbul Üniversitesi öğretim üyeleri ve öğrenci temsilcileri, daha önce kendi düzenledikleri forumlarda ortaya koydukları aksaklıkları belirtmişler ve çözümyollarını göstermişlerdir.

Mahkûm oldu

■ TİP Bandırma il teşkilatı kurucularından Kemalettin Ural, bir yazıdan dolayı bir yıl hapse mahkûm edilmiş ve cezaevine gönderilmiştir. Ural'ın mahkûmiyetine, bir süre önce yayınladığı Emek adlı toplumcu gazetede, Çetin Altan'ın dokunulmazlığı ile ilgili olarak yazdığı yazıda «hükûmetin manevi şahsiyetini tahkir ettiği» iddiası sebep olmuştur.

16 aralık

Generaller darbesi

■ Brezilya'da generaller yeni bir darbe yaparak yönetimi ele geçirmişlerdir. Başkent Rio de Janeiro'da yeni bir anayasa yayınlayan generaller, bu anayasanın yayınlanmasından bir kaç saat sonra aralarında eski cumhurbaşkanlarından Kubistschek ve Janos Quadros ile bir çok siyaset adamı, gazeteci ve parlamento üyesi bulunan 200 kadar aydını tutuklamışlardır. Generallerin bu âni hareketine sebep, kilise, yüksek mahkeme ve parlamento gibi kuruluşların, cumhurbaşkanı Costa de Silva yönetimine tam anlamıyla karşı çıkmaları üzerine Silva yönetimini korumaktır. Generaller, cunta yönetimine karşı çıkmağa kalkışanların şiddetle cezalandırılacağını bildirmişlerdir. Brezilya basını, konulan sansüre rağmen, sansürü gülünç duruma düşürecek yayınlarda bulunmaktadır. Rio de Janeiro'nun iki büyük gazetesi Journal de Brasil ile Correio de Manha, federal sansür kurulunun gazete yöneticilerini tutuklama tehdidinde bulunması üzerine pazar günü yayın yapmayarak protestoda bulunmuşlardır.

Yeni bakanlar

■ AP Büyük Kongresi'nden sonra kabinede baş gösteren anlaşmazlık üzerine istifa eden bakanların yerine yenileri atanmıştır. Ali Naili Erdem'in istifasıyla boşalan Çalışma Bakanlığı'na Köy İşleri Bakanı Turgut Toker getirilmiştir. Toker'den boşalan Köy İşleri Bakanlığı'na da Selahattin Kılıç atanmıştır. Kılıç, CHP milletvekili iken Feyzioğlu grubu ile birlikte CHP'den ayrılmış, fakat GP'ye değil, AP'ye girmişti. Sunay'la görüştükten sonra kabine değişikliğini açıklayan Demirel, kabinede başka değişiklik olmayacağını da belirtmiştir. Partiler arasında transfer yapmakla tanınan politikacıları bir araya getiren Demirelin «elastiki» bir kabine kurmak istediği anlaşılmaktadır.

17 aralık

P. Ofis'te yolsuzluk

■ Petrol Ofis Genel Müdürü Zeyyat Karapazar, ofis bünyesindeki bir yolsuzluk dolayısıyla Enerji Bakanı ile arasında çıkan bir anlaşmazık üzerine görevinden istifa etmiştir. TPAO ile Petrol Ofis'in ortak bir kuruluşu olan «Isılık» firmasında yaptığı bir teftişte bir yolsuzluk tesbit eden Karapazar, bu firmanın başında bulunan eski DP milletvekili ve Yassıada mahkûmu Sezai Akdağ'ı değiştirmek istemiş, ancak enerji bakanının muhalefetiyle karşılaşmıştır. Bunun üzerine Karapazar'ın başka göreve nakliyle ilgili kararname imzalanmış, ancak kararname yürürlüğe gireceği sırada Karapazar görevinden istifa etmiştir. Demirel istifayı doğrulamıştır. Ancak yetkililer yolsuzluğu örtbas etmeğe çalıştıklarından, işin içyüzü anlaşılamamıştır.

Sol kazandı

■ İstanbul Üniversitesi'nde yapılan iki yeni seçimi de sosyalist öğrenciler kazanmıştır. Fen Fakültesi'nde yapılan temsilcilik seçimlerinde Fikir Kulüpleri Federasyonu üyesi Hasan Sağlam, kendisine en yakın adaydan 200 fazla oy almıştır. Aynı fakültenin ikinci temsilciliğine de toplumcu aday Rıfkı Yüreklier seçilmiştir. Kimya Fakültesi'nde yapılan seçime «Toplumcular Grup Bir - İki» adıyla giren öğrenciler, 183 oy alarak seçimleri kazanmışlardır. Aynı seçimde sağcıların grubu Neon 80, Ortanın Solu'ndaki Gerçek Devrimciler grubu 63 oy alabilmişlerdir. Kimya Fakültesi'nde görev bölümünde Hüseyin Tiryaki, başkanlığa getirilmiştir.

Tahliye edildiler

■ Amerika'nın CIA görevlisi büyükelçisi Kommer'in Türkiye'ye gelişinde protesto gösterisi yaptıkları için tutuklanan beş üniversite öğrencisi, Bakırköy İkinci Asliye Ceza Mahkemesi tarafından serbest bırakılmışlardır.

18 aralık

Kıbrıs oyunu

■ Çağlayangil'in «Kıbrıs meselesinden mümkün olduğu kadar az söz edilmesi politikası», geçtiğimiz hafta Rauf Denktaş'ın Türkiye'ye gelişi ile bir hayli sarsıntı geçirmiştir. İktidarın niyeti, Türk ve Rum toplumları arasındaki ikili görüşmeleri mümkün olduğu kadar uzatmak, seçimlere kadar hiçbir gürültü — patırtı çıkartmamaktır. Oysa Denktaş, Türkiye'ye adımını atar atmaz «Kıbrıs'a yapılan yardımın artırılması gerektiğini» öne sürmüş ve Rumların Türklere azınlık statüsü kabul ettirmeğe çalıştıklarını açıklamıştır. Bunun üzerine Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Kuneralp, Denktaş'ı makamında kabul ederek ikili görüşmeler konusunda açıklamalarda bulunmamasını istemiştir. Denktaş bu uyarma karşısında sinirlenerek Kuneralp'e «Kıbrıs faciasının başladığı tarihi bir düşünün. Sonra bu tarihten bu yana Kıbrıs Türk'ünün çektiği sıkıntıları gözlerinizin önüne getirin. Bir türlü gerçekleştirilmeyen sayısız vaadlerin yarattığı hayal kırıklığının büyüklüğünü kavramaya çalışın ve ondan sonra bize daha ne kadar bekleyeceğimizi söyleyin» cevabını vermiştir.

Siyaset yasağı

■ Pakistan'da uzun süreden beri devam eden hükümet aleyhtarı gösterilerin, muhalefet lideri Zülfikâr Ali Butto'nun ve bir çok siyaset adamın tutuklanmasına rağmen önlenememesi üzerine Rawalpindi'de her çeşit siyasi faaliyet yasaklanmıştır. Hükûmet kararnamesine göre, iki ay süre ile gösteri düzenlemek, pankart taşımak yada halka açık başka yerlerde başka yollardan siyasi görüşler ifade eden yazıları teşhir etmek yasaktır. Daha önce bir emirle beş kişiden fazla insanın bir araya gelmesi yasaklanınca avukatlar ve aydınlar dörder kişilik gruplar halinde gösteri yürüyüşleri düzenlemeğe başlamışlardır.

BASIN'dan

FRANSIZ KIZINI BİR İMAM KURTARDI !..

"SEÇME HÜRRİYETİ"

YAZISIZ

19 aralık

Ekmekle oynanıyor

■ Karadeniz Ereglisi'nde ekmek üzerine oynanan bir oyun TİP İlçe Yönetim Kurulu tarafından bir bildiriyle kamuoyuna açıklanmıştır. Bildiriye göre, «Ereğli'nin günlük un ihtiyacı 170 - 180 çuvaldır. Bir ay öncesine kadar bu ihtiyacın 130 çuvalı Toprak Mahsulleri Ofisi'nce karşılanmaktaydı. Fakat belediyenin tüccarla danışıklı döğüşü sonunda TMO'nun kontenjanı 70 çuvala düşürülmüş ve 100 - 110 çuvalın tüccardan karşılanması yoluna gidilmiştir. TMO unun bir çuvalını fırınlara 85 lira'ya satarken, tüccar aynı malı 95 Lira'ya satacaktır. Böyle olunca vatandaş ekmek başına 8 - 10 Kuruş fazla para ödeyecektir.» TİP ilçe yöneticileri bu düzenbazlık karşısında halkı direnmeye çağırarak bildiride «Bütün sömürücülelere demokratik yollardan karşı çık. Ekmeğine el atanlara hesap sor. Bu senin kanuni hakkındır» demektedirler.

Pul yolsuzluğu

■ İstanbul adliyesinde büyük bir pul yolsuzluğu meydana çıkartılmıştır. Yolsuzluk, kullanılmış ve eski pulların yeni evraka yapıştırılması, ayrıca 50 liralık sahte pullar kullanılması suretiyle yapılmaktadır. Adliye müfettişleri olaya el koyarak adliyedeki dosyaları incelemeğe başlamışlardır. Bir dosyanın tek sayfasında 800 liralık sahte pul çıktığı ve yolsuzluğun Türkiye çapında olup şimdiden on milyon lirayı bulduğu anlaşılmıştır.

20 aralık

Proleter Şoför

■ Proleter Şoför Yalkın Özerden, Şadi Alkılıç'ın mahkûmiyetini protesto etmek üzere minibüsünün arkasına «Adli hatalar, Fransa'da Dreyfüs, Türkiye'de Şadi Alkılıç» yazdığı için tutuklanmıştır. Bilindiği gibi bir süre önce Yalkın Özerden bu yazıyı yazdığı için polisçe yakalanmış, bir gece Emniyet Birinci Şube Müdürlüğü'nde nezaret altında tutulduktan sonra ertesi gün cumhuriyet savcılığında serbest bırakılmıştı. Ancak bu defa savcılık Yalkın Özerden'i «Adliyenin manevi şahsiyetini tahkir ettiği» iddiasıyla ve tutuklanma talebiyle mahkemeye sevketmiş ve Kadıköy Sorgu Yargıçlığı da ifadesini aldıktan sonra Proleter Şoför'ü tutuklamıştır. Hatırlanacağı üzere Yalkın Özerden geçen yıl da arabasının üzerine «PROLETER» kelimesini yazdığı için sık sık karakola sevkedilmiş ve kendisine çeşitli baskılar yapılmış bulunuyordu.

Silah satıyoruz!

■ Türk Genelkurmayı ile Dışişleri teşkilatının son günlerde üzerinde durdukları tek konu, bazı Afrika ülkelerine Türk yapısı silahlar ihraç edilmesidir. Genelkurmay silah taleplerini karşılayabilmek için planlar hazırlarken, Dışişleri de silah ihracatının yaratacağı komplikasyonları geçiştirecek diplomatik formüller bulmaya çalışmaktadır. Batı Almanya'nın silah siparişlerinin sona ermesi, Türkiye'yi başka müşteriler aramak zorunda bırakmıştır.

21 aralık

Göksenin olayı

■ Hava Harp Okulu mezunlarının yayınladığı «Göksenin» adlı yıllıkta «devrimci fikirler» in savunulmasına göz yumdukları gerekçesiyle okulda görevli dokuz subay bu görevlerinden alınarak Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki hava üslerine atanmışlardır. Bilindiği gibi Göksenin yıllığının yayınlanması üzerine sağcı gazeteler kışkırtıcı yayınlar yapmışlar ve genç subayları «bolşevik» likle suçlamışlardı. Bu saldırılar karşısında Deniz Harp Okulu subay taburu harekete geçerek havacı kardeşleriyle tam bir dayanışma içinde olduklarını bir bildiriyle kamuoyuna açıklamışlardı. Genç subayların bu uyanık davranışı karşısında Genelkurmay Başkanlığı soruşturma açtırmış ve Hava Harp Okulu komuta kademesinde değişiklik yapmak yoluna gidilmiş, okulun eğitim âmiri olan bir albay, Sabri Tüzün adında bir öğretmen albay, dört yüzbaşı ve üç üsteğmen 6 Aralık tarihli bir emirle başka yerlere nakledilmiştir. Eğitim âmirliğine ise Genelkurmay'da görevli hava kurmay albay Ahmet Öztürk atanmıştır.

Gençliğin isyanı

■ Fransa'da öğrenci hareketleri yeniden başlamıştır. Başkan Couve de Murville'in üniversitelerin işgalinin hoş görülemeyeceğini televizyonda açıklaması üzerine binlerce öğrenci Sorbonne'u işgal ederek hükümete açıkça meydan okumuşlardır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

ZAM VE TEROR

Rakam kalabalığından ibaret bütçesi boyuna açık veren AP iktidarının Türk ekonomisini nasıl bir çıkmaza sürüklediği artık bizzat AP'liler tarafından da itiraf edilmeğe başlanmıştır. Nitekim şimdiye kadar bütçelerin denkliğini, Türkiye'nin döviz sıkıntısıyla karşı karşıya olmadığını, özel sektör eliyle Türkiye'nin hızla kalkınabileceğini savunan AP'nin «düşünen adamı» Aydın Yalçın dahi, son bütçe açığı karşısında yelkenleri indirmek ve sol muhalefetin tenkitlerini paylaşmak zorunda kalmıştır. Papanek'çi iktisat profesörünün geçen hafta Bütçe ve Plan Karma Komisyonu'nda yaptığı konuşmaya göre: Bütçe açıkları yıllardır sürüp gitmektedir; Piyasa dengesi ve kredi politikası adamakıllı bozulmuştur; Dış ticaret tıkanmış, ithalât dar boğazlara sürüklenmiştir. Sanayi alanındaki üretim genişlemesi temposu düşmüştür; «Endüstri, endüstri» diye diye aslında bir ithal ikamesinden başka bir şey olmayan montaj ve paketleme atölyeciliği kurulmuştur; Bu atölyecilik, ithalat yasaklarıyla mutlak tekelci duruma getirildiği için tüketiciler sömürülmektedir; Bütün bunlar Türkiye ekonomisinin tam bir çarpıklık içinde bulunduğunun sağlam kanıtlarıdır... Ama ne yazık ki yıllardan beri bu gerçekleri haykıran sol muhalefet bizzat Aydın Yalçın da dahil olmak üzere AP sözcüleri tarafından daima bozgunculukla, hainlikle suçlanmıştır.

Gerçekler geç de olsa teslim edilmeğe edilmiştir ama, Türkiye ekonomisindeki bu aksaklıkların giderilmesi, bütçe açığının kapatılabilmesi için Adalet partisi hangi tedbirleri getirecektir. Papanek'çi profesör, liberal ekonomi politikasının yarattığı bu bunalımdan kurtulmanın çaresini yine liberal yönde atılacak adımlarda, bütçe, para ve kredi, yatırım ve teşebbüs, ücret ve vergi politikalarında yapılacak yüzeysel düzeltmelerde görmektedir. Liberal uygulamanın bütün yükü yine dar gelirli emekçi kitlelerinin sırtına yüklenecektir. Bu tedbirlerin uygulanması sonunda sınıflar arası uçurum daha fazla mı büyüyecek, emekçi kitlelerinin direnişi daha mı şiddetlenecek, sol muhalefet daha mı güçlenecek? Onun da tedbiri hazırdır. İşte Nizamı Koruma Kanunu! Geçen yıl esaslarını açıkladığımız terör kanunu, sadece ismi değiştirilerek yeniden hortlatılmış ve bakanlar kuruluna sevkedilmiştir bile... Zam kanunlarıyla beraber bu terör kanunu da meclisten geçirilebilirse, her türlü sosyalist yayın «komünizm propagandası» damgası vurularak yasaklanabilecek, «ekonomik ve sosyal düzeni emek esasına göre yeniden düzenlemeyi ve değiştirmeyi» öngören her türlü yazı ve söz ağır şekilde cezalandırılacaktır.

Zam ve terör... Egemen sınıfların temsilcisi ve Amerikan emperyalizminin mutemed işbirlikçisi AP, iktidar arabasına koştuğu bu iki atı çılgınca kırbaçlıyarak dar boğazları geçebileceğini sanmaktadır. Ama yanılmaktadır, geçemeyecektir... Tarihin labirentleri bu talihsiz koşuda hiçbir zaman menzile varamamış çılgın yarışçıların kalıntılarıyla doludur... Peki, egemen sınıfların kendi iflaslarını kendi sözcülerinin ağzıyla ilan ettikleri ve sonlarını yaklaştıran bir çılgınlığa sürüklendikleri bu dönemde Türkiye sosyalistleri ne yapmaktadır? Esasen kendilerinden yana dönen tarih çarkını bu iflas ortamında daha hızlı çevirmeleri ve ekonominin dar boğazlara sürüklendiği bir sırada yapılacak 1969 genel seçimlerinde emekçi halk kitlelerinin oy potansiyelini büyük ölçüde sosyalist örgüte kanalize etmeleri mümkün iken, ne yazık ki, hareketin üst kademelerinde sorumluluk taşıyanlar kısır bir sen - ben kavgasına düşmüş, TİP'in olağanüstü büyük kongresinde birbirlerini yemeğe hazırlanmaktadırlar. Birleşmiş ve kenetlenmiş bir sol hareketi hiçbir kayıp vermeden yürütmek mümkün iken karşılıklı en ağır suçlamaları yaparak terörcülere kendi elleriyle kendi kavga arkadaşlarını peşkeş çekmektedirler. Ama bu böyle sürüp gitmeyecektir. İnanıyoruz ki, TİP'in tabanı örgütün karşısına çıkan imkânları gerektiği gibi değerlendirecek ve kişisel çekişmeleri elinin tersiyle iterek sosyalist hareketi sağlam bir çizgiye oturtacaktır.

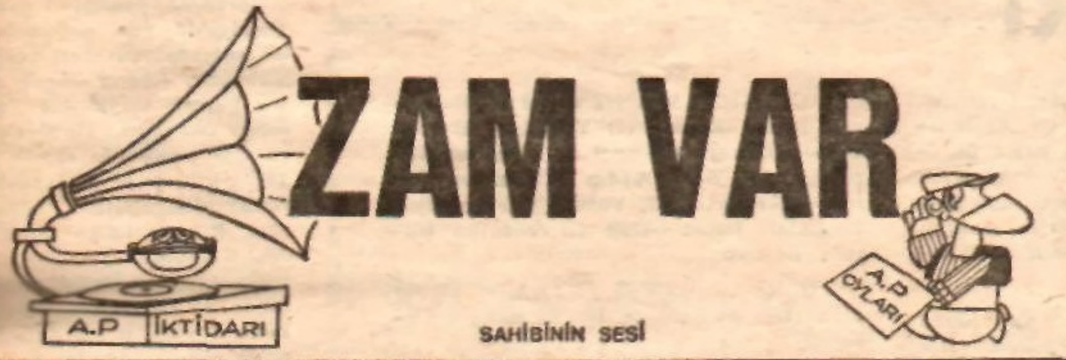
GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

Kıbrıs sorunu yeniden ele alınacak - basın -

SAHİBİNİN SESİ

MONTAJ SANAYİİ

Türkiye sosyalistleri için karar haftası

Olağanüstü TİP kongresi için çıkaryol nedir?

Türkiye sosyalist hareketi için tarihi bir önem taşıyan Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Kongresi bu hafta sonunda, cumartesi ve pazar günleri Ankara'da toplanacaktır.

Hatırlanacağı üzere, büyük kongrenin toplanması isteği, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın 3. Kongre sonrası davranışlarını «parti bütünlüğünü bozucu» mahiyette bulan dokuz parlamento üyesinden gelmiş, genel merkez de tüzük hükümleri bakımından kongrenin toplanmasının kaçınılmaz hale geldiğini görünce kendiliğinden Genel Yönetim Kurulu kararıyla olağanüstü kongreyi toplantıya çağırmıştır.

Kongreye katılacak olan delegeler değişmemiştir. Aynı insanlar, aradan bir buçuk ay geçmeden yine bir düğün salonunda bir araya geleceklerdir. Ve ilan edilen gündeme göre, genel yönetim kurulunu yeniden seçeceklerdir.

TİP teşkilatını temsil eden delegeler bir buçuk ay evvel seçimlerini yaptıklarına göre tercihlerinde önemli bir değişiklik olacak mıdır? Yönetim kadrosu değiştirilebilecek midir?

Böyle bir tercih değişikliğinin olabilmesi için tarafların kongrede her şeyden önce karşılıklı ithamlarını ve savunmalarını ortaya koymaları gerekecektir. Gerek kongre çağrısı bildirilerindeki açıklamalarından, gerekse çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan demeç ve yazılarından anlaşıldığına göre parlamenter muhalefetin bir numaralı hedefi Genel Başkan Mehmet Ali Aybar olacak ve mesele her şeyden önce bir siyasi dürüstlük ve siyasi ahlak açısından ortaya konacaktır.

Nitekim parlamenter muhaliflerden Çetin Altan yazdığı son yazılardan birinde Aybar'a şu suçlamayı yöneltmektedir:

«Sosyalist partinin genel başkanı, kendisinin fikirlerine karşı çıkanları, birinci şube uslûbuyla yazılmış, her türlü hukuki dayanaktan yoksun bir kâğıt parçasını okuyarak, Moskova komünisti olmakla suçlamaya kalkıyor.

Parti genel başkanlığında bulunan kişi sosyalist gelişmeye kalın bir duvar çekme sevdasındadır. Türkiye'deki sosyalist hudut kendisinde bitmektedir. Kendisine karşı çıkanlar, hududu geçenler, Marx'çı, Engels'çi ve Rusya'cı olanlardır. Her kendisine karşı çıkana «kahrolsun komünist» diye bağırma alışkanlığına sosyalist partisinin başındakiler de katılmış olmaktadırlar. Bütün bunlardan sonra hâlâ daha bu kişilerin parti yönetiminde kalmasından yana olmak, ancak sosyalist gelişmeye karşı olmakla izah edilebilir.»

Parlamenter muhaliflerden Behice Boran da TİP'in iç çelişkilerini incelediği bir yazısının sonunda aynı nokta üzerinde durmaktadır:

«Bu durumda mesele sosyalizm anlayışında bir ayrılık meselesi olmaktan da öte bir dürüstlük, sosyalist ahlâk meselesi halini aldı. Bu çeşit taktiklere, suçlamalara başvuruldu mu, taraflar arasında her türlü diyalog imkânı ortadan kalkar ve uzlaşmaz taraflar olarak karşı karşıya gelirler.»

Evvelce de belirttiğimiz gibi, Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın gerek kongrede Aren'i suçlayan bir mektubu okuması, gerekse kongreden sonra toplayıcı bir tutum takınacak yerde «dediğim dedik» diyerek partinin bütün üyelerini kendi kişisel görüşlerinin cenderesi altına sokmakta direnmesi, kendisini düne nazaran adamakıllı yıpratmıştır.

Ancak mesele siyasi ahlâk açısından kişisel davranışları değerlendirmek şeklinde ortaya konulduğu ve kongre başlar başlamaz karşılıklı bir itham yarışına girişildiği takdirde, böyle bir meydan savaşından iki tarafın da sağlam çıkmasını beklemek mümkün değildir.

Zira, 3. Büyük Kongre'ye başkanlık edip bütün usulsüzlüklerin sorumluluğunu sonuna kadar taşıdığı ve Aybar'ın Aren hakkındaki suçlamasına zamanında müdahale etmediği, hattâ sonunda kongreyi yücelterek sosyalizm tarihine emanet ettiği halde iki gün sonra gazetesinde bütün kongre delegelerine «zibidiler» diye saldıran bir Çetin Altan da kongrede herhalde «siyasi ahlâk ve dürüstlük» yönünden yargılanacaktır.

Behice Boran'ı ise Akşam Gazetesi'nde Çetin Altan'ın fıkrası yanında Muvaffak Şeref şu satırlarla siyasi dürüstlük ve siyasi ahlâk sınavına tâbi tutmuştur:

«Daha dün denebilecek kadar yakın bir süre önce Merkez Yürütme Kurulu'ndaki bir arkadaşının partiden ihracını sağlamak için onu gizli komünist hücresine mensup; bir açık oturumda rakiplerini zor duruma sokmak için onları hazır bir 'ihtilalin sözcüleri gibi göstererek, «Mesnetsiz, delilsiz, Sükan'vari suçlamalar» la Sükan'a jurnal eden Behice Boran,— Aybar'ın «mesnetsiz, delilsiz, Sükanvari suçlamaları» ndan söz açmıştır. Bunları yazarken, Behice Boran'ın yüzü bir başka renk aldı mı? bilmiyoruz?»

Kongre kararının alındığı genel yönetim kurulu toplantısında ise, bir zamanlar Niyazi Ağırnaslı'nın partiden ihracı sırasındaki davranışından dolayı bizzat Sadun Aren'in de siyasi dürüstlük ve siyasi ahlâk bakımından mihenk taşına vurulduğu bilinmektedir.

Eğer kongre kişisel suçlamalarla açılacak olursa, karşılıklı suçlamaların birbirini kovalayacağı, toplantının tam bir «cadı kazanı» halini alacağı ve üst kademelerde olup biten kirli işlerden habersiz teşkilat temsilcilerinin birbirlerinin kirli çamaşırlarını ortaya döken yöneticilerden hiçbirine güveni kalmayacağı muhakkaktır.

Nitekim daha şimdiden, bugüne kadar hiçbir partilinin üzerlerine toz konduramadığı, egemen sınıfların saldırılarına karşı göğüslerini siper ederek korumağa çalıştığı yıldız isimlere karşı tabanda büyük bir güvensizlik ve tepki başgöstermiştir. İşte, TİP Kartal İlçe Sekreteri Kemal Koyaş, yayınlanmak üzere ANT'a gönderdiği 10.12.1968 tarihli açık mektubunda aynen şöyle demektedir:

«Onu iyi bilin. Sosyalist tarih, çok kara sahifeler hazırlıyor sizlere. Tekrar ediyorum. Didişmeniz ikbal hırsından başka bir şey olmadığını taban iyi biliyor. Eğer sudan münakaşalarınızı bir kenara bırakarak tabana inmeyip yüzeyde kalırsanız, o özlemini duyduğunuz parlamento koltuklarını dürbünle dahi göremezsiniz; bunun cezasını elbette biz emekçiler çekiyoruz. Fakat vebali size aittir.

Siz Aybarı, Areni, Boranı, Altanı sizin yerinizi, biz emekçilerin işgal ettiği gün İşte o gün gerçek sosyalizmin yürüyeceğine inanıyoruz.

İhtiraslardan ari yalnız halkını düşünen, halkı için yaşayan bir emekçi yönetimi; evet miraslarını paylaşamadığınız emekçi halk, kendi mirasına kendi sahip çıktığı gün.

Siz anlayamazsınız bizi. Bizi biz anlarız.

Esen rüzgârlar ağacın tepesindeki yaprakları döker amma gövde sapasağlamdır. Hele o gövdenin kökleri Türk emekçisinin bağrından sulandığı müddetçe...»

İŞTE TABANDAKİ EMEKÇİNİN SESİ
— Ne Aybar, ne Aren, ne Boran, ne Altan! —

Ve işte bir mektup da doğudan. Maraş'ın Göksun İlçesi TİP İlçe Başkanı Durdu Ziba, yayınlanmak üzere ANT'a gönderdiği 12.12.1968 tarihli açık mektubunda tabanın isyanını şöyle dile getirmektedir:

«10 Aralık 1968 tarihli Ant Dergisi'nde ÇAĞRI başlığı altında intişar eden yazıyı okudum. Bazı noksanlarıyla beraber TİP taban katının bir aynasıdır. Bu çağrıya TİP Göksun İlçe Başkanı ve TİP 3. Kurultay delegesi olarak katılıyorum.

....

Bürokrat parazit aydınlar, Türkiye'de yeni gelişmekte olan sosyalist hareketi yozlaştırmaktadır. Bunun önünü almak her gerçek sosyalistin namus borcu olmalıdır. Türkiye'de il ve ilçe teşkilatını elinde tutan TİP'li üyelere ve olağanüstü kurultay delegelerine sesleniyorum. Bu ses taban katın sesidir. Yukarıdan verilen emirle hareket edilen bir siyasi teşekkülde ne taban kat üst yapıyı kontrol edebilir ne de üyeler parti yönetiminde bir hak sahibi olabilir. Onun için parti içinde gücümüzü ve kuvvetimizi göstermemiz, partiyi tamamen elimize almamız kaçınılmaz bir zarurettir. Biz hem tarihe sorumluyuz, hem Türk emekçi halkına sorumluyuz. Hattâ gelecek kuşaklara dahi...»

Hiç şüphe edilmesin ki, tabanda bir çok kimse bugüne kadar parti yönetiminde sorumluluk taşımış alan kişilere karşı aşağı yukarı bunları düşünmektedir.

ÇAĞRI

Türkiye İşçi Partisi Üyelerine ÇAĞRI'ya katkılar ve katılmalar devam etmektedir. Geçen hafta da özellikle Anadolu'dan ÇAĞRI hareketine yeni katılmalar olmuştur. Geçtiğimiz hafta dergimiz vasıtasıyla ÇAĞRI'ya katılan Anadolu'daki TİP yöneticilerinin ve üyelerinin listesi aşağıdadır:

BAYRAMİÇ İLÇESİ : **İlhan Sezen (İlçe Başkanı), Bedirhan Gökhan (İlçe Sekreteri), Nuri Tarakçı (İlçe Yön. K. Ü.) Alaattin Ulus (İlçe Yön. K. Ü.), İbrahim Çanlıoğlu (İlçe Yön. K. Ü.), Selahattin Önsöz (İlçe Yön. K. Ü.), Yahya Aykut, Ethem Güney.**

ÇAN İLÇESİ : **Ayhan Tuna**

ÇANAKKALE: **Refik Ergun (Merkez İlçe Başkanı ve Büyük Kongre Delegesi), Emin Ergun (Merkez İlçe Yön. K. Ü.), İhsan Sakaltaş (Merkez İlçe Yön. K. Ü.), Halil Erdoğan Sezgin (Merkez İlçe Üyesi).**

GİRESUN: **Mustafa Oksal (İl Başkanı), İsmail Kumaş (İl Yönetim Kurulu Üyesi), Özkaya Güvendi (İl Yönetim Kurulu Üyesi), Bekir Aydın (İl Yönetim Kurulu Sekreteri), Ali Yüksel (Merkez İlçe Başkanı), İsmet Şahin (İl Yönetim Kurulu Saymanı).**

GÖKSUN İLÇESİ (MARAŞ): **Durdu Ziba (İlçe Başkanı ve Büyük Kongre Delegesi).**

İZMİR: **Demir Akbulut (İl Yönetim Kurulu Üyesi), İsmail Şentürk (Gültepe Belediye Meclisi Üyesi), Mehmet Ressamoğlu (İhraçların iptali şartıyla), Kemal Dipçi, Mümin Haci, İdris Haci, Ahmet Ulucaay.**

ORDU: **Temel Yılmaz (İl Onur Kurulu Üyesi), Kadri Dalan (İl Denetim Kurulu Üyesi).**

ÖDEMİŞ İLÇESİ : **Mehmet Çavuş (İlçe Yönetim Kurulu Başkanı), Mutahhar...... (İlçe Sekreteri)**

AYBAR

BORAN

AREN

Bu takdirde yapılacak şey nedir?

Bunun da cevabını en doğru şekilde yine tabandan gelen soste buluyoruz. İki sayı önce ANT'ta yayınlanan **«Türkiye İşçi Partisi Üyelerine ÇAĞRI»**, partinin bugün içinde bulunduğu çıkmazdan kurtuluşun yolunu göstermiştir.

Çıkaryol, kişisel çekişmeleri, karşılıklı suçlamaları bir yana bırakıp, partinin temel sorunlarına eğilmek, geçerli çözümyollarını bulmaktır. Yani:

● **Şimdiye kadar biçimsel örgütlenme yapan parti artık derinlemesine örgütlenmeye geçmek ve sosyalist bilince sahip militan üyeler yetiştirmek zorundadır.**

● Kritik ve otokritik müesseseleri harekete geçirilerek parti içi demokrasi sağlanmalıdır.

● **Genel Başkanın merkez yürütme kuruluna, merkez yürütme kurulunun da genel yönetim kuruluna denetlenmesi sağlanmalı, genel başkanın sorumlu bulunduğu kurullara danışmadan görüş açıklaması önlenmelidir.**

● Parti yönetiminde bürokrat sendikacıların hegemonya kurmalarına yol açan tüzük hükümleri değiştirilmelidir.

● **Bilimsel şekilde merkezden planlanan ve militan üyeler yetiştirilmesi amacı güden bir eğitim programı uygulanmalıdır.**

● Bu sosyalist eğitimin gerçekleştirilmesi ve partinin izleyeceği yolun saptanması için bilim kurulunun tam bir bilimsel bağımsızlık içinde çalışması sağlanmalıdır.

● **Son çatışmalarda yetersizliği ortaya çıkan parti programının sosyalist bir parti programı haline getirilmesi için çalışmalara başlanmalıdır.**

● **Gençlik örgütleri ve sendikalar gibi yandaş kuruluşların desteğini kazanmak için süratle harekete geçilmelidir.**

Bunların gerçekleştirilmesi ise, tüzükte geniş çapta değişiklik yapılmasına bağlıdır. Ne yazık ki, Genel Yönetim Kurulu çoğunluğu tabanın bu sesine kulak vermemiş ve olağanüstü kongre gündemine geniş çapta bir tüzük değişikliğini dahil etmemiştir.

Ama kongre her şeye hakimdir. Dilerse, kongre başlar başlamaz, kişisel suçlamalara girişilmesine meydan vermeden gündeme hakim olarak her şeyden önce bu tüzük değişikliklerinin gerçekleştirilmesini sağlayabilir.

Sızan haberlerden anlaşılmaktadır ki, genel merkezdeki bir grubun dışında, Aybar listesinden seçilmiş bir çok genel yönetim kurulu üyesi de tüzüğün olumlu yolda değiştirilmesinden yanadır.

En önemlisi, yakın geçmişteki bütün hatalarına ve sorumluluklarına rağmen gerek Sadun Aren, gerekse Behice Boran gazete ve dergilere yazdıkları son yazılarda, parti içi sorunlara, tabanın görüşleri doğrultusunda teşhisler koymuşlardır. Partiyi içine düştüğü bunalımdan kurtarabilmek için, sonradan aralarına aldıkları Çetin Altan'ın seviyesiz kişisel suçlama metodlarına ve sırf koltuk kapmak için kendileriyle beraber görünen kişilerin kışkırtmalarına itibar etmeyip, tabanın getirdiği görüşleri ve önerileri destekleyerek bu zor döneminde Türkiye'nin tek sosyalist partisine büyük bir hizmette bulunabilirler.

Çağrı'ya katılan teşkilat temsilcilerinin geçen haftaki çalışmaları, tüzükte geniş çapta değişiklik yapılması yolunda olmuştur. Öyle anlaşılmaktadır ki, bu hafta içerisinde somut tüzük tekliflerini hazırlayacak ve olağanüstü kongreye götüreceklerdir.

Evvelce de belirttiğimiz gibi, açıklanan görüşlerin ve getirilen önerilerin mükemmel oldukları kesinlikle söylenemez. Ancak bunların tartışılması, yeni katkılarda bulunulması ve daha mükemmel hale getirilmesi mümkündür. Yeter ki, olağanüstü kongrede kişisel çekişmelerin üzerine çıkılabilsin, somut meseleler üzerinde görüşme açılabilsin ve tüzük değişiklikleri gündeme alınabilsin...

Bu parti içi meseleler çözüldükten ve kişisel tahakküm önlenerek bütün organların demokratik şekilde çalışması sağlandıktan sonradır ki, üst organlara seçilenler kimler olursa olsun, özgür ve bilimsel bir tartışma ortamı içinde Türkiye'nin gerçekleri en doğru şekilde değerlendirilerek ve temsilcileri haysiyet divanları yoluyla tasfiye edilenler de dahil bütün ilkeler enine boyuna tartışılarak partinin ideolojik temeli sağlam bir şekilde atılabilir. Türkiye'nin sosyalist partisi ancak bu şekilde yeniden hayatiyet kazanabilir, emekçi halk kitlelerinin temsilcisi olarak sapmadan iktidara yürüyebilir.

Türkiye İşçi Partisi'nin olağanüstü kongresini bir araya getirecek olan delegeleri bu hafta Ankara'da bu görev beklemektedir.

Tabanın sesine kulak vermeyenler, bu tek sağlıklı yolu seçmeyenler, geçici başarılar da kazansalar, sosyalist hareketin uzun yolunda ergeç dökülüp gideceklerdir...

Eden kendine eder

Yaşar Kemal

Ortada fol yok yumurta yok. Gerçekten yok. O, bilimsel sözlerine inanmayalım. Bilimsel sözcükleri bir yaldızdır, boşlukları kapatmak için... Bizim geleneğimiz bir damla suda fırtına yaratmak, onu da bilimselin sırtına yüklemek... Bilimsel yaldızına, söz kalabalığına boğmak...

Türkiye İşçi Partisi tam sekiz yıldır ayakta. Onlar dışardan biz içerden yıkamadık gitti. Osmanlı Paşasını hayırla anmak yerinde olur. Şu Türkiye İşçi Partisi amma güçlü partiymiş ha! Biz az gelişmiş aydınlara parti mi dayandı ki... İşte dayandı. Yaşasın Türkiye İşçi Partisi...

Şaşılacak iş doğrusu, şu partinin bunca yıl dayanması... Bizim sol aydın geleneğimiz hep parti başı yemektir. Hem de dedikoduyla... Sen, ben döğüşüyle...

Dedikodunun bittiği yerde eylem ve insanlık başlar. Kim ki, dedikoduya sığınmıştır, dedikodudan imdat umar o ki adamlıktan çıkmıştrr.

Bir adama iftira edersin, curnalcı dersin, söğersin, ne olur? İstediğin kadar bir insanı öv, istediğin kadar yer... Halkın karşısındaki adam halk içinde kendi yerini bulur. Boşuna gayret. Bir adam övmekle dirilmez, yermekle yıkılmaz. Bir parti de öyle.

Diyeceksiniz ki, şimdiye kadar kurulan sol partileri polis yıktı. Koşullar izin veremezdi. Bütün bunlar doğru. Ama kardeşler, nolursunuz azıcık insaflı olalım, bu partilerin yıkılmasında bizim hiç mi payımız yok. Niye zeytin yağı gibi hep suyun yüzündeyiz? Bunun o çok sevdiğimiz bilimsellikle azıcık bir ilişkisi var mı?

Türkiye İşçi Partisi ayaktaysa az gelişmiş aydınlara rağmen ayakta. Polise, zulme rağmen ayakta. Diyeceğiz ki, Anayasa var. Sanki bizim yöneticiler Anayasayı dinlerlerdi. Çok da dinliyorlar ya... Çok da dinlediler ya... Eğer bu partinin bir sağlam yanı, aydın dedikodularına, sorumsuzluklarına, polis zulmüne dayanabilen bir yanı olmasaydı çoktan gümbürdemiş gitmişti. Nedir bu partinin bu dayanıklı yanları. Bunu araştıcılar bir gün bize de öğretecekler... Biz şimdiden bir sağlam yanını, en sağlam yanını biliyoruz, o da bu partinin kurucuları, yaşatıcıları, aydınlardan çok emekçiler.

Ben sayın aydınlarımız üstüne böyle sert konuşurken amanın bir şey akla gelmesin, aydınsız bir dünya, hattâ az gelişmiş aydınsız bir dünya, bir parti düşünmüyorum. Böyle şey olur mu? Elbette halkla elele vermiş bir aydın çok işe yarar. Dahası da var, aydınsız, hattâ az gelişmiş aydınsız bir parti de düşünülemez. Ama bu aydınlar, ya da az gelişmiş aydınlar parti içindeki yerlerini çok iyi bulmalılar. Şimdi Türkiyede sol, bir Olemp dağı... Yarı tanrılar orada «ben, ben, ben... ben... ben...» diye dolaşıp duruyorlar. Kıyamet hiç ibr yerde kopmuyor. Partinin emekçi üyeleri arasında kopmuyor. Bir avuç aydın kişi arasında kopuyor. Sözümona düşünce ayrılığı varmış... Okuyun yazılarını, dinleyin nutuklarını, iyice kulak verin ki, ancak bir incir çekirdeğini dolduracak söz bulacaksınız. Bunlar bilimsel sosyalizm derken küçük dağları yaratıyorlar. Sanki bilimsel sosyalizmi yeryüzünde bu aslanlardan başka kimse bilmezmiş. Sosyalizm üstüne, memleketimizin koşulları üstüne ne de çok kitaplar yazmışlar... Ne çok araştırmalar yapmışlar. Arkadaşlar, bilimsel arkadaşlar kusurumuza bakmasınlar. Onlarla alay etmek ne haddimize .Sahiden alay etmiyorum. Onlara büyük saygımız var. Biz halktan kişiler, halktan kişiliği bir imtiyaz saymıyorum. Bu, akla gelmesin, onların gözlerinin içine bakıyoruz. Bize memleketimizin koşulları üstüne, sosyalizm üstüne yeni bilimsellikler getirecekler, diye. Bekliyoruz, bekleyeceğiz.

Bilimsel arkadaşlar hiç alçak gönüllü olamıyorlar. Dünyamıza çok az yeni bilgi verdikleri halde çok kostaklanıyorlar. Zaten yukarda söylediğim araştırmaları yapsalar, yaşam onları doyursa, bu yüzden, bu kadar kostaklanmak gerekliğini duymazlar, hem de kendi benleri yöresinde bir bardak suda fırtına yaratmazlar. Bütün mesele yaşam karşısında, bu büyük kavganın içinde çok, hem de çok alçak gönüllü olabilmekte. Kendi benini silebilmekte.

Bizim bilimsel kostakların Türkiye koşulları üstüne kitap kitap yeni araştırmaları olmadığı için bütün doyumluluğu kostaklanmakta buluyorlar. Gerçek bir bilim adamının, gelişmiş bir aydının hiç böyle kostaklandığını gördünüz mü? Kostaklanmak torbasında tuzu olan kişiye hiç uyar mı? Bakın bunlardan bir tanesi Türkiyenin koşulları üstüne bir araştırma yapsın, bize yeni bilgiler getirsin, gerçekten karanlığımıza ışık tutsun, bakın hiç böyle kostaklanmak aklına gelir mi?

Türkiye İşçi Partisi Büyük Kongresi yakında yeniden yapılacaktır. Hem de olağanüstü bir kongre. Bütün Anadoludan, çoluğunun çocuğunun nafakasından kesip, halkın adamları Ankaraya gelecekler. Bu kışta kıyamette. Gene sepetler dolusu bilimsel söz dinleyecekler. Gene oturup kararlarını verecekler, gene dağılacaklar. Gene Anadoluda masal devleri gibi insan üstü büyük savaşlarına devam edecekler. Ne olacak, verdikleri kararlara saygı mı duyacağız? Biz büyük şehirlerde gene kısır döngümüzü sürdüreceğiz. Gene bir damla suda fırtınalar... Gene ben, ben... Tâ ki onlar, «yeter gayrik!» diyene kadar. Tâ ki biz hayatın içine, kavgaya girene kadar. Kavgada kendimizi silerek, onlar kadar alçak gönüllü savaşmasını bilene kadar. Kavgada başımızı kaşıyacak vakit bulamayana kadar. Onların yanında, onlar gibi kavgada kendimizi silerek, onlar kadar alçak gönüllü savaşmasını bilene kadar. Onlar gibi vakur, olgun, pişmiş, cesur, onlar gibi alçak gönüllü. Onlar gibi çocuk ve hakim... Onlar gibi... yaşamı okuyarak. Onlar gibi, onlar gibi... Onların ocağındaki ateşte yıkanıp pir-ü pâk olarak... Halk romantizmi mi diyorsunuz? Hayat romantizmi mi? Bu kısır döngü sürüp gidecek, bu ulu gerçeğe varana kadar. Hayatın romantizmi mi, emekçi romantizmi mi? Öyle mi sanıyorsunuz? Bu tarihin en büyük, en kutsal, en haklı kavgasına bir şey olmaz, eden kendine eder. Halkın yöresinde elele veremez miyiz, azıcık daha alçak gönüllü olamaz mıyız?

Bu kısır döngüden kurtulamaz mıyız? Ne diyorsunuz sayın aydınlar ve de az gelişmiş aydınlar?

Bir gün tarih bizim neler üstünde böylesine çekiştiğimizi yazmayacak mı? Yoksul bir milletin, tutsak olmuş bir milletin aydınları olarak neler üstünde oyunlar oynadığımızı yazmayacak mı? Azıcık da sorumluluk... Olur mu?

Zamlarla beraber terör kanunu da hortlatılıyor

Demirel iktidarı zam ve terör getiriyor

BİLGEHAN
— Açık büyüyor —

DEMİREL
— Zam ve terör! —

Zam haberlerinin gazete sütunlarını doldurduğu geçen haftanın başında Demirel, gazetecilerin zamlarla ilgili sorularını,

«— Zam yapıldığı zaman ilan edilir, ben şimdi herhangi bir şeyi açıklamak durumunda değilim» cümlesi ile cevaplandırıp bayramı geçirmek için İstanbul'a gitti...

Tekel maddelerinin, zam haberlerinden sonra karaborsaya intikal ettiği günlerde İstanbul'da bir takım gövde gösterilerine teşebbüs eden Demirel, bayram namazı numaraları ile denenmiş fakat başarı sağlamamış yollara başvurdu...

Yıllardanberi devletin ayakta durması için gerektiğinde canını bile vermekten çekinmeyen halk şaşkındı...

Yaşadığımız yüzyılda ekonominin müsbet bilim olduğunu bilenler ister sağda, ister solda olsun Türkiye'nin bir çıkmaza saplandığında birleşmişlerdir. Nitekim, düne kadar Demirel'in sağ kolu olarak bilinen Profesör Aydın Yalçın, Bütçe Karma Komisyonu'nda bir konuşma yaparak şöyle demiştir:

«— Devlet eliyle fert zengin etmeyi kolaylaştıran ortam, piyasa mekanizmasını bugünkü gibi ortadan kaldıran lisansların âdeta ayrı bir servet gibi tedavül ettiği, kotalar, yasaklar, imtiyaz ve müsaadelerle monopolcu ve inhisarcı durumuna getirilen müteşebbisin at oynattığı anormal bir iktisadi rejimdir. Bunun, AP'nin programıyla da ilgisi yoktur.»

Demirel iktidarının izlediği ekonomik politikaya bir isim bulmak gerekirse,

«Demirel ekonomisi» demek gerekir. Çünkü, bugün Türkiyede uygulanan ekonomi, kapitalist ekonomi değildir ve ancak böylesini ya mirasyediler, yada top atan tüccarlar uygulayabilir...

Maliye Bakanı Bilgehan'a göre, 1969 bütçesi 1 milyar 200 milyon liralık bir açıkla getirilmiştir. İktisat uzmanları ise, açığın dört milyar liranın üzerinde olduğunu bildirmektedir.

1968'de para darlığı çekilmediğini, fiyat endekslerindeki artışın normal olduğunu, enflasyon olmayacağını da ileri süren Bilgehan, bazı kelime oyunlarına başvurarak bütçe açığını kapatmak ve iç finansmanı sağlamak için vergilerde yüzde 17,3 oranında bir artış olacağını söylemiştir... AP iktidarı da, 1960 öncesi iktidar gibi köklü tedbirler yerine basit fakat sonuç vermeyen bir yola başvurarak, gene dar gelirli yurttaşlardan vergi almaya yönelmiştir... Bir yandan **«Özel teşebbüsü geliştirme, yerli sanayii kalkındırma»** edebiyatı ile devletin fertleri zengin etmesi için yollar yaratan AP hükümeti, öte yandan bütün yükü omuzlarında taşıyan halkın büyük çoğunluğunun kesesine gene el atmıştır...

● Bütçe komisyonunda A. P.'liler gerçek niyetlerini belli ettiler.

Süleyman İktidarı'nın yapacağı zamlarla ilgili haberler dalga dalga yurda dağılırken, Adalet Partili Milletvekilleri bir başka işi tezgâhlamaya çalışıyorlardı...

CHP'li Kâmuran Evliyaoğlu'nun karma bütçe komisyonunda, Milletvekillerinin mali durumlarının çok bozuk olduğunu söylemesinin hemen ardından AP. Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu söz alarak, parlamento üyelerinin yüzde 70'inin maaşlarının icrada olduğunu belirterek,

«Artık seçmen vatandaş bize yemek ısmarlıyor. Parlamenterlerin şerefli şekilde yaşayacakları parayı bu millet verir» demiştir...

1959 yılında 3.200 lira olarak tespit edilen milletvekili maaşlarının yetmediğini ileri süren Pehlivanoğlu, hayat pahalılığını kabul ettikten sonra, maaşların 6 bin 400 lira olmasını istemiş ve Eski Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun maaşların arttırılmasını istediği için seçilmediğini hatırlatarak,

«— İnşallah aynı akıbet benim başıma gelmez» demiştir. Onun ardından söz alan GP'li Süreyya Koç, gazetecilerin parlamento üyelerini küçük düşürücü yayın yaptıklarını ileri sürerek, parlamentoyu küçük düşürücü yayın yapan gazetecilerin cezalandırılmasını istemiştir. Fakat, CHP'li Ali Şakir Ağanoğlu parlamentoda üzücü olaylar cereyan ettiğini belirterek, hiç alâkası yokken Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bir cami yaptırılmasını istemiştir.

CHP'li Ahmet Şener de parlamento üyelerine ait bonoların ortadan kaldırıldığını, tabanca almak isteyen milletvekili ve senatörlerin paralarının yenildiğini açıklayarak,

«— Diğer müesseseleri denetlemeye kalkıyoruz, biz önce kendi bünyemizi düzeltelim» demiştir.

● Terör kanunu başka isimle hortlatıldı.

Bir yandan maaşlara zam yapmaya çalışanlar, öte yandan basına göz dağı verme çabasına düşmüşlerdir... Bu arada, GP'li Coşkun Kırca'nın hazırladığı iç tüzük tasarısında da basının çalışmalarını kısıtlayıcı hükümlere geniş yer verildiği yolundaki haberler gazete bürolarına sızdırılmıştır...

● Süleyman iktidarı, ayağının yavaş yavaş kaydığının farkında değildir.

AYDIN YALÇIN — Liberal iktisatçı dahi Demirel'in ekonomik poitikasına karşı çıkıyor.

Zam haberlerinin yanı sıra geçtiğimiz hafta içinde, gazetelerde bir başka haber de yer almıştır :

«— Nizamı Koruma Kanun Tasarısı»

Uzun süredenberi Adalet Bakanlığında üzerinde çalışılan **«Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı»** nın üzerinde bir takım ufak tefek değişiklikler yapıldıktan sonra adı **«Nizamı Koruma Kanunu»** olarak değiştirilip Başbakanlığa verilmiştir. Tasarı, sol yayınları tamamen durdurmak amacı gütmekte ve bunun için çok ağır hapis ve para cezaları getirmektedir.

Demirel'in sosyalizm üzerine bugün'e kadar söylediklerinin bir özeti olarak nitelendirilen tasarıda yer alan şu cümleler niyeti ve düşünce fukaralığını bütün çıplaklığı ile ortaya koymaktadır :

«— Sosyal haklar, iktisadi bir doktrin değil, hümanizmin ve insanlığın adalet duygusunun mahsulüdür...

«— Anayasada asla doktrin yoktur...

«— Milleti bölen, birbirinden ayıran, milli ruh ve tesanüdü hırpalayan bütün sebepleri ortadan kaldırmak ve bu arada sınıf kavgalarını önlemek devletin görevidir.»

Süleyman İktidarı'nın israfçı yönetimi, iktisadi devlet teşekküllerinin birer çiftlik haline getirilmesi, besleme özel sektör yaratılması, dünya ekonomisindeki gelişmelerin izlenmemesi, ekonomik reformlar yapmaktan kaçınılması, karşılıksız yatırımlara girişilmesi, dış borçların her geçen gün artması yönünde politika izlenmesi ve işsizlik bugünkü ekonomik çıkmazı yaratmış, ve iktidara geldiğinden bu yana AP'yi ikinci bir zam furyasına girmek zorunda kalmıştır.

Ekonomik sıkıntıların getireceği buhranları polis tedbirleri ile önlemeye çalışmanın, tersine işleyen bir mekanizma olduğunu bilmeyen Süleyman İktidarı, ayağının altındaki zeminin yavaş yavaş kaydığının da farkında değildir...

Olağanüstü

İnsanoğlunun bam telini titreten, kanını oynatan; mizacına, ne demek! naturasına ters düşen, ve gözüne doğmuş doğayı; giderek evreni; gelerek düşlediği dünya düzenini gözünden düşüresiye düşen bitakın lâflar vardır. Kendisi belâ, ama tekrarı püsküllü belâdır. Normal lâfı, benim için bu lâftır, böyle bir lâftır işte!

Bugünkü gazetelerde: «sekiz yaşındaki bir kız dört gündür kayıp...» **Normal!..** «Maçı stadyum dışından seyreden dört öğrenci setten düştü, biri öldü...» **Normal!** «Milletvekillerinin maddi durumları bozuktur...» **Normal!** «Zevk için ateş eden bir şahsı kaçıran üç trafik polisi...» **Normal!..** «Almanlar işçiden çak dansöz istiyor...» **Normal!** «Tebeşirin tozundan doğum kontrol hapı yapılmış...» **Normal!.. Herşey normal!.. Bu bozuk düzenin içinde, bu vur - kırın içinde** «normal» **olmayan;** olağan **olmayan, olağanüstü olan şey, aslında** olağan **olan, doğrudürüst** insan **olmaktır... Onun için insanın birbirini öldürmeyen, birbirini kazıklamayan, yani** sosyalist **insan olması, olağanüstüdür. Benim de dediğim, zaten, sosyalist Türkiye İşçi Partisi'ni bu denli** normal **düzende** olağan **kılmağa ve öyle tanıtmağa kalkan yöneticilerin** olağan **olduğuydu... Oysa bir sosyalist parti, bu kapkaç düzeni içinde hiç de** olağan **bir şey değildir. İşte bu anlaşıldı... Ondan TİP'in bütün bu** olağanüstü **toplantıları!.. Biz artık olağanüstü olduğumuzu anladık!.. Bunu anlamamızın devrimci, yani yaşamadan gelen olağan yorumu şudur: Sosyalizm** olağan **oluncaya dek, yani insan,** insan **oluncaya dek, emek hakkını alıncaya ve hakla emek ve emekle ekmek yanyana gidinceye dek... sosyalizmde direnmek!.. Ve bilek ki... o zamana dek sosyalizm olağanüstü'dür.**

Yaşasın olağanüstü**'lük;**

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

— MERHABA! HÜZÜN...

AMERİKAN KIŞKIRTMASI...

Hüseyin B

İki Amerikan savaş gemisinin Montreux Antlaşması'nın **«ruhuna»** mum yakarak Panama Kanalı'ndan geçiyormuş rahatlığı ile Boğazlar'dan süzülüp Karadeniz'de bir kışkırtma turu atması karşısında AP yönetiminin tavrı, Türkiye'nin yüksek çıkarları açısından bakıldığında yürekler acısı bir manzara arzetmektedir. Montreux Antlaşması'nın ruhundan çok, günümüzde tekrarı bile tebessümlere yol açan güdük maddelerine sarılarak Amerika'nın bu tepeden tırnağa kışkırtma hareketini mazur göstermeye çalışmak, hattâ bununla da kalmayarak Amerikan kışkırtmalarını haklı çıkartmak için olağanüstü çaba harcamak Amerika ile içli dışlı ilişkileri olan AP Dış politikası için doğaldır. Ekonomisinden savunmasına bütün alınyazısını Amerika'ya bağlamakla övünen AP dış politikasının bugünden yarına değişerek Amerikan kıştırtmasına hayır demesi elbette beklenemezdi. Kendisini ikili anlaşmaları, bırakın yadsımayı, bir masaya oturup sayısını bile tesbit edecek güçte göremeyen AP politikasından, Amerikan gemilerini durdurmasını isteyecek safların sayısı da çok şükür gün geçtikçe azalmaktadır Türkiye'de...

Kıbrıs'ta önümüzü kesen 6. Filo'nun savaş gemilerinin, üstelik kışkırtma görevlerinin savunmasını da sırtlanarak, selamlamak, şüphesiz AP dış politikasının hazin uygulamaları arasında ibretle anılacaktır. Gerçekten de bu olay, AP dış politikasının dört yıldır gerçekçi bir politika yönünde giriştiği teşebbüslerin aslına bir gösteriden ibaret olduğunu, Üçüncü Dünya ile sağlıklı ilişkiler kurmanın, doğu — batı buzçözümünde olumlu bir politika izlemenin, iyi komşuluk ilişkilerimizi sürdürmenin, giderek doğuya açılmanın, büyük müttefikimizin icazeti ölçüsünde gerçekleşen yürekler acısı bir blöf niteliği taşıdığını göstermiştir.

Kişiliği olan, dünya barışını, Türkiye'nin gerçek selametini düşünen bir politika, doğulu komşularımızla ilişkilerimizi düzeltmede bunca yol aldıktan sonra, Amerika'nın bütün bu olumlu çabaları sıfıra indirecek kışkırtmalarına elbette ki bu denli kolaylıkla alet olmaz ve Amrikalıların kışkırtma isteklerine boyun eğmezdi. Hem doğulu komşularımızla ilişkilerimizin barışçı bir çizgide seyretmesinin ulusal çıkarlarımız açısından gerekliliği savında ol, hem tepeden tırnağa silahlı ve tek amacı ortalığı bulandırmak, kuzey komşumuzu tedirgin etmek olan Amerikan savaş gemilerini Karadeniz'e sal...

Çelişme gün gibi açıktır. Ama oyun her zaman olduğu biçimde yine bizim dışımızda oynanmaktadır. Amerika savaş gemilerini hangi amaçla Karadeniz'e göndermiştir?

İsrail saldırısından sonra ortaya çıkan politik konjonktürde Akdeniz'in Amerika'nın dilediği pervasızlıkla jandarmalık görevi sürdürdüğü özel avlanma sahası olmaktan çıkması, Pentagon'u çileden çıkarmıştı. Gerçekten de Akdeniz'deki durum Amerika için parlak sayılmazdı. Petrol çıkarlarını korumak amacıyla, İsrail aracılığıyla giriştiği saldırı ise umulanı vermemişti. Mısır'ın, Suriye'nin, Irak'ın ilerici rejimleri görünürdeki yenilgiye rağmen ayakta kalmışlardı. Üstelik yenilgi, Arap uluslarının emperyalizmle savaşta birliğe, daha da önemlisi emperyalizmle savaşta olduğu gibi gerçek kalkınma ve kurtuluşların da biricik ve tek yolu yöntemi sosyalist düşünce ve yönteme yöneltmişti.

Bu gelişmeye paralel olarak Sovyetler Birliği doğal bir biçimde Akdeniz'de Altıncı Filo'nun yanında belirmişti. Bu andan itibaren Amerika Akdeniz'de İsrail aracılıyla ve 6. Filo ile petrol bölgelerindeki ulusal hareketleri durdurmak amacıyla giriştiği bir dizi tedbirin etkinliğini yitirmek yolunda olduğunu görmüştür. Gerçekten de ikili anlaşmalarla İspanya NATO ve gene ikili anlaşmalar aracılığıyla İtalya, Yunanistan ve Türkiye, bazı kuzey Afrika ülkelerinde elde edilen üsler ve Akdeniz'e kapitalizmin jandarmalığını yapan 6. Filo, yukarıda sözünü ettiğimiz İsrail saldırısı sonucu beliren yeni politik konjonk
ile birlikte Sovyetler'in Akdeniz'de boy g
termelerinden sonra eski etkinliğini kayb
miştir. Amerika'nın şimdi Kıbrıs ve Malta
yeni üsler elde etmek için giriştiği ayak oy
ları, Yunan cuntası ile içli dışlı ilişkileri,
rekse NATO'nun güney doğu kanadını güç
dirmek paravanası altında başvurduğu zorl
cı politikanın dinamiğini, Akdeniz'in artık
merika'nın rahatlıkla at oynatacağı bir
avlanma sahası olmaktan çıkmış bulunm
teşkil etmektedir. Amerika bugün Akdeni
statükoya dönüşü gerçekleştirmek sevdasın
dır. Kıbrıs dahil Akdeniz'deki üsler sava
körükleyecektir. Akdeniz'deki Sovyet va
ğına karşı, Karadeniz'de Amerikan deniz k
vetleri dengesi bahanesiyle bölgeyi karış
mak isteyecektir. Karadeniz çevresindeki
keler arasında iyi yolda gelişen ilişkilerin
zulması Amerika'nın umurunda değildir. T
kiyenin 1960'tan bu yana gerçekçi ve bar
politikada attığı adımlar heba olacakmış,
me ne? Amerikan politikası şimdi böyle i
yorsa böyle olacaktır. Yarın NATO deniz k
vetleri de askeri manevralar için Karadeni
kapılarını çalarlarsa ne yapacaktır AP dış
litikası?

Son gelen haberler Çin'in Arnav
luk'ta üslenmesinden söz etmek
dir. AP dış politikası, Çin — Arnavut sa
gemileri Karadeniz'in kapısına dayandığı
ne diyecektir. Montreux'ye mi sığınacakt
Jesttir, yapar mı diyecektir?

Ve bir de bütün bunların Türkiye'
yüksek çıkarlarına tıpatıp uygun düştüğ
mü iddia edecektir.

Zaman gösterecek... Ama zaman gös
rene kadar muhalefette bulunan partileri
bu denli önemli bir meselede ağızlarını açma
caklar mıdır?

Boğazlar'dan Alman gemileri geçer
susmuş olmanın ihaneti, şimdikinin yanı
solda sıfır kalır.

ÇEK DOSYASI

Derleyen : Mekin GÖNENÇ

SOSYALİZME SALDIRI

8. Kapitalizm ile yönetilen bütün ülkelerde gerek sosyalizm gerekse komünistler aleyhinde ağır hücumlara geçildiği sık sık görülür. Ne var ki, 1968 yılının yaz başlarında Çekoslovakyadaki basın ve yayın organları tarafından sosyalizme karşı girişilen hücum ve saldırılar, kapitalist ülkelerdekilerini kat kat geride bırakacak son derece insafsız bir seviyeye erişmekte idi:

● «Literarny Listy — Yazarlar Dergisi» kampanyaya önderlik ediyor ve son 20 yıl içinde Çekoslovakya'nın karşılaştığı bütün sıkıntı ve güçlüklerden Komünist Partisinin tek başına sorumlu tutulmasını ileri sürüyordu. Mademki ülkeyi yöneten Komünist Partisidir, ilk bakışta böyle bir iddia kısmen kişiye makul görünebilir. Ne var ki, iddialar bu kadarla kalmıyordu.

● Çekoslavak Komünist Partisi ülkenin nazilerden ve diğer faşist güçlerden kurtulmasında önderlik etmiş vatanperver bir örgüt olmuş olmasına rağmen, «Literarny Listy» yine de «... Komünist Partisinin SUÇLU bir örgüt olduğunu ve Çekoslovak toplumundan TAMAMEN SİLİNMESİ gerektiğini» açıkca yazıyordu.

● Komünist Partisi içinde ise, I. SPACEK ve C. CISAR gibi belli başlı liderler parti prensiplerinin tüm olarak değiştirilmesi fikrini ileri sürüyorlardı. SPACEK ve CISAR bu görüşlerini memleket çapında yerleştirebilmek için, uygulamaya geçiyorlar ve ülkenin kilit noktalarında görevli bulunan binlerce komünistin yerlerinden uzaklaştırılması için faaliyete geçiyorlardı.

● SPACEK ve CISAR gibi kişiler Çekoslovakya'da sosyalist rejimi sona erdirecek bir doğrultuda faaliyet gösterdikleri için, kendileri, gerek batı ülkelerinde gerekse Çekoslovakya'daki anti - sosyalist teşvik görüyorlardı.

● SPACEK ve CISAR'ın bu anlamdaki en büyük başarıları, basın, radyo ve televizyonun kilit noktalarındaki işçi sınıfının temsilcilerini uzaklaştırıp, yerlerine anti — sosyalist aydınları getirmeleri olmuştu.

● «Literarny Listy» den başka, «Mlada Fronta», «Prace» «Lidovo Democracie», «Svobodne Slovo» ve çeşitli öğrenci gazeteleri tarafından da sosyalizm aleyhine yoğun bir kampanya yürütülmekte idi.

● Çekolovak Devlet Televizyonu'nun genel müdürü olan J. PELIKAN, aslında koyu bir sosyalizm düşmanı idi. J. PELIKAN ile ilgili en ilginç iddialardan biri yaz ortalarında bizzat bir Amerikalı senatör tarafından Amerikan basınına açıklanmıştı. Amerikalı senatör. CALVER'in açıkladığına göre J. PELIKAN Çekoslovak Komünist Partisi içindeki batı aleyhtarı sosyalistleri teker teker temizleyip, yerlerine tekrar ülkede kapitalist rejimi kuracak kişileri yerleştirmeyi Amerikalılara söz vermişti. Yaz başlarında Senatör CALVER Prag'a giderek gerek PELIKAN gerekse onun gibi düşünen bazı Çekoslovak ileri gelenleri ile toplantılar yapmıştı. Yine senatör CALVER'in basına yaptığı açıklamaya göre, bu toplantılar Prag'daki Amerikan Büyükelçisi tarafından düzenlenmişti. Çekoslovakya'dan döner dönmez. CALVER derhal «iyi haberlerle» Beyaz Saray'ın yolunu tutacaktı.

9. Çekoslovak basın, televizyon ve radyosunun adeta bir sürpriz şeklindeki anti - sosyalist saldırıları muhalefetsiz kalmadı.

İşçi Milis Örgütü yaz ortasında derhal olağanüstü bir toplantı düzenliyerek, batı taraftarı yazar ve televizyon şefleri hakkında harekete geçilmesini ileri süren bir karar aldı. Ne yazık ki, işçi ve emekçiler tarafından yönetilmesi gereken bir ülkede, işçilerin bu istek ve kararı ne basın ne de yayın organları yolu ile halka ulaşamadı. Bunun üzerine, Çekoslavak işçileri almış oldukları kararın Sovyet halkına duyurulabilmesi için SSCB büyükelçiliğine başvurdular.

● Daha sonraları, binlerce işçi, çiftçi ve sosyalizm taraftarı aydının ayrı ayrı kaleme alıp yayınlanmak üzere gazetelere gönderdikleri mektuplar Çekoslavak basınında adeta sansüre uğramaya başladı.

● Temmuz ayı içersinde «Avto — Praha Fabrikaları» nın işçilerinden geniş bir grup Sovyet halkına kollektif bir mektup gönderdiler. Mektupta şu satırlar yer almakta idi: «... Biz Çekoslovak işçileri radyo, basın ve televizyon yolu ile Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler aleyhinde bir hava yaratılmasının şiddetle karşısında bulunmaktayız. Ülkemizin geleceği bizlere adeta ürperti vermektedir...»

Çekoslavak işçilerinin bu protestosu Çekoslavakya'daki yönetici kadrolardan hiçbir ilgi yada yakınlık görmedi. Batı ülkelerinin basını da Çekoslavak işçilerinin bu protestosundan bir satır olsun bahsetmek gereğini duymadı.

Varşova Paktı üyelerinin müdahalesine takaddüm eden günlerde sosyalist rejime karşı provokatörler tarafından resimde görüldüğü gibi silahlı ayaklanma çağrıları yayınlanıyordu...

10. Otomobil işçilerinin bu protestosu üzerine basın, televizyon ve radyo kuruluşlarından sosyalizm aleyhtarı bazı kişiler derhal Avto — Praha Fabrikalarına gelerek, mektuba imza koyan tek tek her işçi aleyhine bir şiddet kampanyası sürdürmek üzere uğraşılara bile geçtiler.

Ayrıca, Çekoslovak Tabii İlimler Akademisi sosyoloji profesörlerinden Dr. M. JODL 9 Ağustos tarihli «Svobodne Slovno» adlı gazetede «ARKADAN BIÇAKLAMAK HAKKI» başlıklı makalesinde «... AYDINLARIN DUŞUNDUGU TARZ BİR UZGURLUGUN karşısına dikilecek her kim olursa olsun, kendisinin ortadan kaldırılmasının en yerinde bir hareket olduğu...» şeklinde fetvalar veriyordu.

Bir çok kişi gazetelere profesörün bu yazısını protesto eden mektuplar gönderdi. Bu protestolara cevap olarak, Çekoslovak Gazeteciler Sendikası en sivrilmiş sosyalizm aleyhtarı üyelerini otomobil fabrikasına gönderip, ayrıca batı ülkelerinden çok sayıda gazeteci de davet ederek kendi işyerlerinde adeta işçilerin hareketini lanetlercesine bir gövde gösterisine girişecekti

Ne var ki, bu tertibe karşı muhalefet çok şiddetli olacaktı. 14 Ağustos günü (yani, mektubun basına ilk olarak verildiği tarihten tam dört hafta sonra), otomobil işçilerinin mektubu ilk defa olarak Çekoslovak sınırları içerisinde yayınlanabilme şansına kavuşabilecekti. Ne yazık ki. ancak yukardaki olaydan sonra Komünist Partisi'nin kendi yayın organı bu militan işçilerin savunulması görevini üzerine alacaktı.

Fakat bütün bunlara rağmen, «Svobodac Slovo» ertesi günü yine Dr. JODL'un bir mektubunu yayınlayarak: «... Demokrasiyi yerleştirebilmek için. ARKADAN BIÇAKLAMAK HAKKI'nın en uygun bir metod olduğunu...» yazacaktı.

11. İtalya'da yayınlanmakta olan «IL TEMPO», aynı günlerde şöyle bir haber veriyordu: «Çekoslovak Toplumu Bölünüyor». Yazı içerisinde de, «... İşçilerin liberal akımı önleyebilmek için meydanlarda toplanarak açıkça direnmek üzere toplantılar yapmak için sokağa aktığını...» yazıyordu. Belki de ilk defa olarak, kısa da olsa, Çekoslovak işçilerinin sosyalizmden geri dönmemeye kararlı oldukları batı basınında bu şekilde yer alıyordu.

Bu arada, 2. Dünya Savaşı esnasında

Çek olayları patlak vermeden çok önce Sovyet yöneticileri Çek liderleriyle sık sık buluşarak bir çözüm yolu aramışlardı...

-LAR

Hitler'e başkaldıran ve Nazilere karşı dövüşen gerek Çek gerekse Slovakların kurmuş oldukları örgütler, batı taraftarı aydın ve yazarların tutumunu yeren bildiriler yayınladılar. Ne var ki, bunların da hiçbiri Çekoslavak basınında yer almayacak, basın ve yayın organlarını ellerine geçiren aydınların SANSÜRÜNE uğrayacaktı.

PRAG SOKAKLARINDA REAKSİYONER UNSURLARIN TERTİPLERİ
— Aslında ipe çekmek istedikleri kimseler sosyalistlerdir —

12. Çekoslovak halkı aylarca sosyalizmin ve komünistlerin aleyhinde yazılar okudu ve sözler dinledi. «Çekoslovak Gerçek Sosyalistler Partisi» adı altında bir kuruluş ortaya çıkarak, Çekoslovak halkına: «..Yalnızca komünist uğraşıları yasaklamakla kalmayacaklarını, ayrıca, Komünist Partisi'ni KAPATACAKLARINI ve aynen Hitler usulü Marksist — Leninist bütün kitapları ortadan kaldıracaklarını...» bildirmeye başladı.

Ortadaki tek hazin durum şu idi: Çekoslovak Komünist Partisi bu saldırıların hiçbirini cevaplamıyordu. Parti ileri gelenleri âdeta dillerini yutmuşlardı. Bırakın cevaplamayı, Parti Merkez Komitesi Sekreteri olan C. CISAR, yeryüzündeki bütün komünist partilerin temelinde yer alan Marksist — Leninist ilkelere açıkça saldırıya geçmişti. Batıdaki kapitalist ülkelerin siyasi gözlemcileri artık Çekoslovakya'da olup bitenleri iyice görmeye başlamışlardı.

13. Çekoslovak basınında aniden, bu ülkenin tarihini yakından bilen herkes üzerinde âdeta şok tesiri yaratan yazılar görülmeye başladı. Anti — sosyalist aydınlar başlarında bulundukları gazetelerde, uzun yıllar önce ölmüş olan eski Çek cumhurbaşkanlarından TOMAS MASARYK hakkında sistemli bir şekilde övgü dolu yazılar yazmaya başlayarak, MASARYK'i «milli kahraman» ilân ettiler (Not: Tomas Marasyk adı, Jan Masaryk ile karıştırılmamalıdır. Jan Masaryk, 2 nci Dünya Savaşı sonunda Nazi birlikleri Çekoslovakya'dan sürüldükten sonra Cumhurbaşkanlığı yapmış ve 1948 yılında intihar ederek hayatına son vermişti. Tomas Masaryk ise, 1935 yılında ölmüştü.)

Şimdi de bu «milli kahraman» haline getirilmek istenen Tomas Masaryk'in tarihi kişiliği üzerinde duralım:

● Tomas Masaryk yeryüzünün gelmiş geçmiş en azılı sosyalizm, komünizm ve Sovyet Rusya düşmanlarından biri idi.

● 1918 yılında Lenin'i öldürmek üzere Boris Savinkov'u bulan ve batılı kapitalistler adına onu bu iş için kiralıyan bizzat Tomas Masaryk idi.

● Savinkov suikast işini başaramayınca, Masaryk daha geniş çapta uğraşılara girişmiş ve genç Sovyet devletine karşı saldırtmak üzere ilk olarak yabancı bir ordu kurmuştu. Bu ordu tarihe «40 bin kişilik Çek Birliği» adı ile geçmişti.

● Masaryk daha sonra 1919 yılında, adeta bir katil sürüsünden farksız olan askerlerini, Macaristan Sovyet Cumhuriyeti'ni yıkmak üzere, Macaristan üzerine saldırtmıştı.

● 1920 yılında, Masaryk bu kez kendi ülkesinde ihtilal tehlikesi ile karşı karşıya gelmişti. İhtilalin patlamasına fırsat vermemek için, binlerce vatandaşının kanını su gibi akıtmaktan çekinmemişti.

● Tomas Masaryk kendisini adeta yalnızca kapitalist düzeni öngören bir demokrasiye adamıştı. Onun için, sosyalizm nerede görülürse görülsün, mutlak surette ezilmeli ve yokedilmeli idi. Hem de nasıl olursa olsun...

İşte Tomas Masaryk gibi sosyalizm düşmanı bir kişinin, sosyalist Çekoslavakya'da aydınlar tarafından birdenbire «milli kahraman» seçilmesinin tek nedeni şu idi: 1948 yılından, yani Çekoslovakya'nın sosyalist düzeni kabul etmesinden bu yana, batıya sığınmış ve batı ülkelerinde yaşamakta olan Çek ve Slovakların ve onların baskıları ile de batılı devlet adamlarının ve yarı resmi siyasi kuruluşların desteğini kazanmak:

14. İş yalnızca Tomas Masaryk'in öne sürülmesi ile kalmamıştı. Yine aynı günlerde, JOZEF PAVEL, Çekoslovakya'daki komünist hükümet içerisinde İçişleri Bakanı olarak görevlendiriliyordu. «Reformlar» dalgasının ülkede yaratmış olduğu liberal bir atmosfer içerisinde, Josef Pavel, «reformlardan önce yanlış yada haksız yere takibata uğramış yada gözden düşmüş kişilerle ilgili yaraların sarılması» sloganı ile görevini yürüteceğini Çekoslovak halkına müjdeliyordu.

Ne var ki, 1968 yazı ortalarında Çekolsovak komünistleri Pavel hakkında oldukça ciddi sorular ortaya atmaya başladılar. Halk tarafınadn basına, bizzat dokümanlara dayanan mektuplar gönderilmeye başlandı. Aynı Pavel, 1950 yılında sonradan suçsuzlukları ortaya çıkan yüzlerce kişiyi ölüme mahkum ettirmişti. Yine aynı Pavel, içerisinde yüzlerce suçsuz kişinin can verdiği 26 adet Mecburi Çalışma Kampını kurduran kişi idi. Kısacası; yeni Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında sayısız kanune aykırı işlemler yapan bir kişi, reform liderleri tarafından hem de eski adli hataları düzeltmek görevi ile, en önemli bakanlıklardan birinin başına getirilmişti.

Pavel'in önceki uğraşıları ile ilgili olarak halk tarafından basına gönderilen mektupların hiçbiri Çekoslavak basınında neşredilmedi. Reformcu aydınlar bunları da SANSÜRE tâbi tutmuşlardı. Bu mektup ve dokümanlar daha sonra gizlice Bulgaristan'a kaçırılarak Bulgar basınında yayınlanabilecekti.

Gelecek hafta

Propaganda ve gerçek...

TİP için çıkar yol parti tüzüğünün değiştirilmesidir

TİP'İN İLK GENEL BAŞKANI AVNİ ERAKALIN
— Sendikacılar partiyi geliştirememişti! —

● Genel başkanın sosyalizm anlayışını ve kişisel yönetimini parti — içi uyuşmazlığın temel nedeni olarak ele alan muhalefete, olağanüstü kongrede görüşlerini, tüzük değişikliği halinde somutlaştırmak, maddeleştirmek görevi düşmektedir.

Nebil VARUY

İçinde bulunduğumuz yılın ikinci yarısında, Türkiye İşçi Partisi ve onun temsil ettiği sosyalist hareket, gittikçe keskinleşen bir buhranın içine sürüklenmiştir. Örgüt ve sosyalist kamuoyu, beklenmiyen bu gelişimle, buhranın derin etkisi altında kalmıştır. Önümüzdeki olağanüstü TİP Kongresi Türkiye'nin sosyalist çizgisinde çok önemli bir durak olacaktır. Bu kongreye, ya softalık damgasını vuracak, yada akıl son sözü söyliyecektir. Ya bağnazca çıngırlar Partiyi İskender'in kılıcı gibi ikiye bölecek, yada insanlar bilinçli bir sabırla bu kör düğümü çözeceklerdir. Sosyalistlerin bilinçli bir sabırları vardır.

Bugün parti iki hasım kampa ayrılmış görünmektedir: Bir yanda, örgüt içinde genel olarak ağırlığını duyuran ve Genel Başkan'ın kişiliğinde belirlenen Parti - içi İktidar, öbür yanda gücünü Meclis Grubundaki milletvekili çoğunluğundan alan Parti - içi Muhalefet.

Parti - içi muhalefetin kaynağını teşkil eden «Beşler», ilk çıkışlarında sadece bir ortak noktada birleşmişlerdir: Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimine karşı koymak. bu yolla da, o güne kadar hiç olmazsa ilk üçünü kapsadığı halde, sonradan ellerinden giden tekelci yönetimde eski yerlerini alabilmek. Şurasını hemen saptıyalım ki, «Beşler Muhalefeti» ni biçimlendiren etken, Aybar'ın talihsiz «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atarken, Boran ve Aren'in bilgeliğinden yararlanma uzgörürlüğüne başvurma inceliğini göstermemiş olmasıdır. Bu yüzden Aybar'ın, Boran ve Aren'den aldığı karşılık: «Beraberce belki evet ama, yalnız başınıza hayır!» olmuştur. Böylece parti tüzüğünde yeri olmıyan, sugeçirmez geleneksel yönetim tarzı ilk sarsıntıya uğramıştır. Beşler'in teker teker davranışlarının altında yatan neden, Freud'çü teşhislerden başlıyarak, muhayyelenin zenginliğine göre çeşitli biçimlerde yorumlanabilir. Herhalde önergelerine imza koyarlarken «Beşler», bugün varılan sonucu tahmin etmemişlerdir. Ve bugün hareketin geldiği noktada taraflar, «Alâaddin'in Lâmbası» ndan çıkan dev'e ürpererek bakmaktadırlar.

Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atmasının bizce iki temel nedeni vardır:

Bir yandan, sosyalizmin Sovyetler Birliği'ndeki elli yıllık evrimini, sert ve başarısız uygulamalar dizisi olarak yorumlayıp, egemen sınıfların hınzırcasına ve sosyalizm ile eş anlamda kullanageldikleri komünistlik ve Sovyet uyduluğu iftiralarından tamamen kurtulmak; öte yandan da partinin demokratik mücadele stratejisini - geçen seçimlerde biraz da beceriksizce ve gelişigüzel işlenmesinden ötürü beklenen sonuçları vermemiş olan - «sömürü nedenleri» konusundan «sömürü sonuçları» na, özellikle bu sonuçların en belirgin ve somut örneğini teşkil eden «horlanma» tema'sı üzerine kaydırarak emekçi halkın tepkilerine daha açık ve duygularına daha yatkın bir yoldan oy akımını partiye çevirmek.

Şimdiye kadar «Ne Amerika, ne Rusya» diyerek bu iki devlet karşısında bağımsız ve tarafsız bir tutum sürdüren Aybar, Sovyetler Birliği uygulamasını soyut hürriyetler açısından da kıyasıya eleştirmekle, yabancı sosyalist uygulamaların Türkiye'deki kopyacısı olmayı kesinlikle reddeden bir politikacı olduğunu Türk seçmenine açıkça göstermiştir. Bizce, bu düşünceler Aybar'ın ötedenberi samimi kanaatleridir. Ne var ki, Çekoslovak olaylarının dünyanın bir tarafında uyandırdığı tepkiler, Aybar'ın görüşlerinin biçimlenmesine vesile olmuştur.

Aybar'ın «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimini ortaya atmasının ikinci nedeni, Üçüncü Büyük Kongre'yi açış konuşmasından sezdiğimiz, Russell Mahkemesi üyeliğinden güç alarak kendisinin uluslararası alana çıkma ve bu yolla da partinin bu düzeyde tanınmasını sağlama isteğinde saklıdır.

Üçüncü Büyük Kongre'de «Hürriyetçi Sosyalizm» deyimine karşı çıkan Aren ve arkadaşları da, kendilerinin partiden ayrılmalarının söz konusu olmadığını ve muhalefetlerini somut meselelerde sürdüreceklerini söylerlerken samimiydiler. Dengeyi, Çetin Altan'ın Aybar'a çıkışı bozmuştur. Dengenin bu şekilde bozulması da, Aybar'ın tasarladığı tasfiye hareketinin önüne geçilmez olduğu kanısını muhaliflerine iyice vermiştir. Hele muhalifler, partide şimdiye kadar yapılan tasfiye hareketlerine katılmış olduklarından ve tasfiye mekanizmasının nasıl işlediğini gayet iyi bildiklerinden, Türkiye İşçi Partisi içinde artık sonlarının geldiğini iliklerinde kemiklerinde duymaya başlamışlardır.

Buna karşı muhalefetin gücü, biri kendilerince varsayılı, öbürü ise bundan sonraki eylemlerine bağlı iki temele dayanmaktadır:

Bunlardan birincisi, Aybar'ın sosyalizmden saptığını parti içinde ilk kez cesaretle ortaya atıp ona bu yüzden karşı çıkanlar sadece kendileri olduğuna göre, partide artık kendilerinden başka sosyalist kalmadığı ve bu durumu değerlendireceğinden şüphe edilmemesi gereken sosyalist kamuoyunun da kendilerinden başka kimsenin yanında yer almasının düşünülemiyeceği biçiminde özetlenebilecek Aren'vari bir tasarıdan ibarettir.

Bu mantık kısmen de doğru çıkmıştır. Gerçekten sosyalist kamuoyu, bir bölümü ile muhalefetten yana olmuştur. Ama ne var ki, sosyalist kamuoyunun bir bölümü ile de olsa muhalefetten yana çıkmasında, Aybar'ın teorik düşünceleri dışında, bugüne kadar sürdürülen tekelci tutumun payı vardır. Nitekim, vaktiyle şimdiki muhalefetin katıldığı bu tekelci tutumdur ki, bir çok partiliyi, Aren'in geçmişi hakkındaki söylentilere rağmen ve partinin ikiye bölünmesi pahasına da olsa, muhalefetin saflarına itmiştir.

Muhalefetin ikinci gücü, Millet Meclisi'nde ayrı bir parti grubu kurulmasına yeter sayıya yaklaşık milletvekiline sahip bulunuşudur. Bu güç, seçim yasalarının belli maddeleri karşısında gerçek bir anlam kazanmaktadır. Ve bu maddelerde de, muhalefet milletvekilleri, belli bir tarihe kadar tasfiye edilmemenin garantisini bulmaktadır. Çünkü bir siyasi partinin genel seçimlere girebilmesi için o partinin, ya belirli bir tarihte on beş ilde ilçeleri ile birlikte örgütlenmiş bulunması ya da Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısında gruba sahip olması şarttır. Muhalefet seçimlere ka-

Biz Sosyalistler

Hapis, işkence, sürgün.. Sosyalist baş eğilmez,
İçindeki imanı hiçbirşey, asla silmez.
Ölümü göze alıp yaşatmaya çıkarız
Türkiye gerçeğinde başka yol yok: biz varız.

Kompradorlar

Bir adım gerilerse, iki adım ilerler,
Sosyalizm böyledir, boşuna sevinmeyin.
Dünya çapında bile bazan birbirini yer
Fakat ergeç birleşir ve birgün size döner.

1968
ŞADİ ALKILIÇ

HAFIZA YANILMALARI

TİP'teki çekişmeler üzerine yazdığı bir yazıda Sayın Muvaffak Şeref partinin bütün sorumlularına çatarken her ne hikmetse ANT'a da sataşmış, Akşam'cılar da mal bulmuş mağribi gibi yayınlamışlar...

Ancak sayın yazarın hâfızasının kendisini bazı yanılmalara sürüklediği anlaşılıyor.

ANT'ın, sosyalist bir dergi olarak TİP yöneticilerini dışa karşı desteklemesi gayet normaldir. Ancak bu yöneticilerin hatalarını da ANT'ın her zaman açık açık eleştirdiğini, kolleksiyonlarımızı biraz dikkatli okumak lûtfunda bulunurlarsa, herhalde Sayın Muvaffak Şeref de göreceklerdir.

ANT'ın yönetmeni, Aybar'ların, Aren'lerin, Boran'ların hatalarını örtbas etmek şöyle dursun, partide onlara ilk defa karşı çıkanlardan biri olduğu için daha 1964'te partiden ihraç edilmiştir. O sırada genel yönetim kurulu üyesi olan Sayın Muvaffak Şeref'in bunu gayet iyi hatırlaması gerekir.

Yine 1964'te genel yönetim kurulu toplantısında Muvaffak Şeref'in üzerine yürüyen Aybar'ı, Akşam Gazetesi'nde kimin eleştirdiğini de sayın yazar hâfızasını biraz zorlarsa herhalde hatırlayacaktır.

TİP'İN 2. GENEL BAŞKANI AYBAR
— Aydınlar geliştirdi, fakat... —

bilecak ayrı bir parti kurmaya yeter sayıda milletvekilini bir araya getirme olanağına sahip görünmektedir.

Olağanüstü Kongrede Aybar'ın oy çoğunluğunu sağlayarak Parti - içi iktidarı muhafaza etmesi halinde, muhalefete, ya belli bir tarihten sonra tasfiye edilmeyi göze alarak o tarihe kadar partide kalmak, yada milletvekili sayısına güvenip, şimdiden harekete geçerek ayrı bir parti kurmaktan başka bir yol görülmemektedir. Bu ikinci yol, Türkiye'de sosyalizmin parçalanması demektir. Bu parçalanmanın muhasebesini, Aybar'ın dediğinin aksine tarih değil bugünkü sosyalist kuşak yapacak ve hesabını parti içinde kalsalar da kalmasalar da bugüne değin türlü olumsuzluklara ne nedenle olursa olsun boyun eğmiş, susmuş, direnç göstermemiş yada gereğince başkaldırmamış olan bütün partililer verecektir.

Bu şartlar içinde gene de, Türkiye İşçi Partisi'nin bölünmeme ve hayatiyetini muhafaza şansı vardır. Bu da olağanüstü kongreye bağlıdır. Türkiye İşçi Partisi'nin saplandığı çıkmazdan kurtulması, partinin temel metinlerinin belli bir biçimde ve tekelci tutum ve davranışa set çekecek şekilde değişmesini gerektirmektedir. Bu da şüphesiz, tüzüğün belli maddelerinin olağanüstü kongrede elbirliği ile değiştirilmesi ile sağlanabilir. Nitekim, genel yönetim kurulu bu gereksinmeyi kısmen de olsa duymuş, son toplantısında tüzüğün 15. maddesinin değiştirilmesini olağanüstü kongre gündemine koymuştur. Ne var ki, tek bir maddenin değiştirilmesi ile yetinmek gerçekçi bir çözüm değildir.

Tüzüğün parti içi çekişmelere yol açan bütün maddelerinin, geçirilen acı tecrübelerin ve sosyalizmin isterleri doğrultusunda bilimsel bir anlayışla değiştirilmesi şarttır. Ve bu hiç olmazsa buhranın önlenebilmesi ve sosyalizmin önümüzdeki 1969 seçimlerinde emperyalizm ve egemen sınıflar karşısında direnebilmesi için **tek çıkaryoldur. Parti içinde, hem de geniş bir cephe halinde bu yola gidecek insanlar çıkacaktır ve bu insanlar vardır. Tüzüğün belli maddelerinin sistemli ve tutarlı olarak değiştirilmesi istemi olağanüstü kongreye getirilecektir.**

Buna karşılık, kongre toplandığında bir takım kişiler çıkıp, «**olağanüstü**» nitelik taşıması nedeniyle kongrenin, genel yönetim kurulunca tesbit edilmiş gündemle bağlı olduğunu ve kongrenin yalnız 15. maddenin değiştirilmesini görüşebileceğini söyliyerek yolu başlangıçta tıkamıya çalışacaklardır. - Bu örgüt «**hekim - hukukçu**» lardan çektiklerini daha unutmamıştır. - Kongre, böyle bir çıkışı kaynağında boğmasını ve kendi gündemine sahip çıkmasını bilmelidir. Çünkü yasalarımızda ve tüzüğümüzde olağanüstü dahi olsa kongrelerin belirli bir nisap sağlandığı takdirde, kendi gündemlerini tâyin ve tesbit etme hakkını ortadan kaldıracak bir hüküm yoktur. Tüzüğümüzün 12 ve Siyasî Partiler Kanununun 59. maddelerinin açıkça atıfda bulunduğu Cemiyetler Kanununun 21. maddesi ise aynen şöyle demektedir: **«Umumi heyette yalnız ruznameye konan maddeler müzakere olunur. Ancak mevcut âzanın en az yirmide biri tarafından müzakeresi istenen maddelerin ruznameye konması mecburidir.»** Öte yandan, Siyasî Partiler Kanununun 10. maddesi de, tüzükte değişiklik yapılmasına ilişkin teklifleri karara bağlamak için, tekliflerin kongre üyelerinin yine en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olmasını yeter saymaktadır. Görülüyor ki, üyelerin en az yirmide biri tarafından getirilecek herhangi bir tüzük değişikliği teklifini kongre, gündemine almak ve yukarıda belirtilen maddede yazılı usul gereğince inceleyip karara bağlamak zorundadır.

Bu durum karşısında, genel başkanın sosyalizm anlayışını ve kişisel yönetimini Parti - içi uyuşmazlığın temel nedeni olarak ele alan muhalefete, olağanüstü kongrede görüşlerini, tüzük değişikliği teklifi halinde somutlaştırmak, maddeleştirmek görevi düşmektedir. Bundan kaçınırlar, ya da nakları yaratılması amacını gü- umutlarını, kongrede Aybar'ın devrilip Parti - içi iktidarın ellerine düşeceği hesabına bağlıyarak, uyuşmazlığın kaynağını teşkil eden bütün maddelerin değiştirilmesi çabasına katılmazlar ise, her halde hayırla anılmıyacaklardır.

Genel Yönetim Kurulu, tüzüğün 15. maddesinin değiştirilmesini önermekle hiç şüphesiz olumlu bir adım atmıştır. Bu toplantıya, parti organları arasında daha uyumlu ilişkiler kurulması ve etkin denetim olanakları yaratılması amacını güden tüzük tadili tekliflerinin getirilmiş olması, sonunda reddedilmekle birlikte bu tekliflerin azımsanmıyacak sağlıklı oylar toplamış bulunması da geleneksel yönetim anlayışından vaz geçilmesi gereğinin umut verici belirtileridir. Partinin yöneticileri, yukarıda sözü edilen tüzük değişikliği çabalarını, şu yada bu biçimde önlemek yolunu seçerler ve bu yola gidip, üstelik partinin şu en buhranlı günlerinde başkaca bir çözüm yolu da getirmezler ise, kendi sorumluluklariyle başbaşa kalacaklardır.

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Yıllardan sonra ...

«Bir yiğit de sevdiğini almazsa
«O yiğidin ömrü sökülüp gider.»
— Halk türküsü :

Kasvetli bir karakış sabahı... Çankaya sırtlarından aşağıya, Ankara'ya baktığın zaman, sis kaplamış çevreyi, hiçbir yer görünmüyor. Oysa koca koca yapılar, uzayan asfalt yollar var. Sis örtmüş dört yanı, görünmez olmuş bunlar. Okula giden çocuklar, daireye giden memurlar, işçiler, dolaşanlar, sisin içinde kaybolmuşlar. Bir güneş açsa, sisi dağıtsa, ılık, aydınlık bir ortama girse ortalık, o zaman her şey görünecek... Bu Ankara havaları politikanın cıvık, kaypak, güvensiz yüzünü yansıtıyor.

Bizim arkadaşlar toplandılar. Herkes eteğindeki taşları döktü. Olaganüstü kongre kararı verdiler. Şimdi ayın sonunu bekliyoruz bakalım. Kongre bir çözüm yolu getirecek mi? Yoksa gene, biraz oya sahip olanlar, bu oyların güvenli tafrası içinde:

«— İnadım, inat...» mı diyecekler.

Gençleri dinliyorum:

«— Bu iş, böyle yürümez...» diyorlar.

Yaşlıları konuşturuyorum:

«— Bu işi kim getirip bu noktaya bağladı?» diye soruyorlar.

Arada kalanlar:

«— Partiye yazık oluyor...» diyorlar.

Aybar'ın yalnızlığı hüzünlü. Eğer parti gelip bir yerde batarsa, koskoca bir tarihsel sorumluluk omuzları üstüne çökecek. Bunun hüzünl üsıkıntısını hangi solcu omuzlarına yükleyebilir hangi omuz bu sorumu çekebiilr.. Bebek sırtlarında yeşillikler arasında, bülbül seslerini dinliyerek, yıllarca sus, hiç bir şeye karışma, günün birinde bir kaç sendikacı gelsin, kurdukları partiye başkan yapsınlar seni, ondan sonra, böyle hüzünlü bir çizginin üstüne gel, otur... Kolay iş değil doğrusu...

Behice Boran için de aynı şey... Dil Tarihin ateşli ve fanatik doçenti... Mesleğinden ayrıl... Bir kenara çekil... Biraz hapishane... Biraz yalıtızlık... Ekmek ve iş kaygısı... Sonra bir partinin sorumlu noktasında önüne geleni haşla, dağla, kov, çıkar... Sonra milletvekili ol... Ankara'nın tozlu, paslı politika dehlizleri... Kafanda yıllarca birikmiş bilgiler, söylenecek kürsü beklerken, Meclisin sokağa nazaran özgür köşelerinde konuşma olanakları... Sözlerini gazeteler yazıyor, radyolar söylüyor... Dış gezilere çıkabiliyorsun. Maaş, yolluk... Selam duran polisler... Yan gözle korkarak bakan, mebus olmuş taşra aydınları... Bütün bunlar hayal olmaya doğru giden bir çizginin üstünde kaybolur gibi...

Sadun da gizli ününün yükünü taşıdı uzun yıllar. Mülkiyenin bekledikçe rütbe veren inzivasına çekildi. Asistanlık, doçentlik, profesörlük... Bir ipek böceği sabrının kozası içinde çile doldurmaktır. Eski dostların şüpheli nazarlarından kaçarak sosyalizmin güvenli öncülüğünü yapabilmek için yeni isimler, yeni kadrolar yaratma çabasının çileli yolculuğu. Yakınlarının Sadun'un mazisi konuşulduğu zaman nasıl heyecanla onu savundukları hatırlarım. Böyle dostlar, yakınlar, arkadaşlar bulmak her yiğidin kârı değildir. Oysa Sadun'a inanan bu gençler o mazinin dağdağalı labirentlerine yetişmediler. Aman bir söz gelmesin diye, üstlerine düşmiyen işlere de karıştılar. Böyle bir yerden partinin sorum mevkiine geldi.

Şimdi o da, büyük yükün, kendisini getirip, nerde, nereye bırakacağının heyecanı içindedir.. Az buz bir sorumluluk değil.

Gençler :

«— Hocam...» diyor. Bu sözde bir «bağra basış», bir «yürekten sarılma» var. Esirgeme, koruma, kırcatmama, yitmesini istememe var. Kopup giderse kongrede ne olacak?

Onu da bir hüzün esvabına sarıp bırakıyorum

Eski dostlarımız, arkadaşlarımız, sır verip sır aldıklarımız geçiyor gözlerimin önünden...

«— Böyle mi olacaktı?» sorusu, karşılığını bulamadığım ağır bir yüktür. Bu yükü kimseler taşıyamaz.

«— Böyle mi olacaktı?»

Ankara Hapishanesinin «tecridinde» birlikte yattığımız Enver'le Şevki'yi düşünüyorum şimdi. Yataksız, beton üstünde sabahlamıştık. Saatımız olmadığı için tren düdüklerinden anlıyorduk zamanı .

«— Bu son kayaş trenidir. 24'te geçer.»

Tifo, tüfüs, bir tane daha, üç aşıyı beraber yaptıkları için, ateş basmıştı. Sinirlerimiz bozulmuştu. Ama dayanıyorduk. Birimiz ağlasak, belki üçümüz de ağlıyacaktık. Gencecik üniversite öğrencileriydik. İki kız arkadaşımız da kadınlar koğuşunda yatıyorlardı. Bize güven veren gelecekti. Gelecekte güzel günler var, diyorduk. Dayanıyorduk. Partimiz olacak, biz de meşruluk kazanacağız, seçimlere gireceğiz, mebuslarımız olacak, kürsüden gümbür gümbür konuşacaklar... Öyleyse? Öyleyse yatardık, ne çıkar?

Şevki de, Enver de on yıl gık demeden yattılar. Parti üyesi olamazlar. Ama yürekleri partiyle birlikte çarpar. Onlar da soruyorlardır şimdi:

«— Böyle mi olacaktı?»

Sorular çoğaldıkça, sorumun altında ben de eziliyorum. Bütün yöneticiler kadar kendimi sorumlu sayıyorum. Olaganüstü Kongre son fırsattır. Burda da — herkesi memnun eden — bir çözüm yolu bulmadan dağılırsak, bu parti çöker. Partinin çökmesi ise, yılların biriktirdiği umutların yitmesi demektir. Buna kimin hakkı var? Sorarım size kimin hakkı var?

TiP'teki bunalımın nedeni

Parti içindeki sol muhalefetin sorunu kişileştirmek eğilimi göstermesi, kendi etkililiği ve dolayısıyla örgütün etkililiği bakımmmından önemli bir tehlikedir. Kongre toplamak böyle bir eğilimdir. Zorlayıcı eylemlere girişmek sadece örgütün daha çok yaralanması ve sol muhalefet liderlerinin örgüt dışına düşmeleri sonucunu doğurur. Bu da, sol muhalefetin etkisinin daha yavaş bir hızla yayılması demektir.

Yalçın KÜÇÜK Londra'dan yazıyor

TİP'E UMUT BAĞLAYAN ANADOLU EMEKÇİLERİ

Örgütdeki gelişmeleri, örgütün içinde geliştiği ekonomik ve sosyal koşullardan bağımsız olarak düşünmek, çözümlemeğe çalışmak yanılmaların en büyüğü olur. Böyle yapılırsa hem bugünkü durumun geçerli bir yorumuna ulaşılamaz ve hem de yakın ve uzak gelişmeler doğru bir biçimde kestirilemez. Örgüte, Türkiyedeki sınıfsal yapının ve örgütteki gelişmelere, bu yapıdaki dalgalanmaların bir ürünü, bir yansıması olarak bakmak, gerek onun içinde ve gerekse dışında bulunan sosyalistlerin doğru çözümlemelere ulaşmalarının ilk koşuludur.

Örgütün ortaya çıktığı zamanın bugün hatırlanabilen en önemli olayları nelerdir? Her halde en çok hatırlanan iki olay kümesi, bir yanda, güneyde, köylülerin toprak yürüyüşü yapması; diğer yanda, merkezde, işçilerin yada işsizlerin yalın ayak Meclise yürümeleri ve hatta koşmaları. Bu iki olayın, yakın zamanlar için oldukça yeni ve önemli sayılabilecek bu iki olayın, bir tek vargısı vardır: Örgütün kuruluş zamanında, egemen düzen, görece olarak, önemli bir başarısızlık, önemli bir bunalım içindedir.

Örgüt böyle bir zamanın zorunlu ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Gerçi 27 Mayıs olayının bu çıkışı kolaylaştırdığı inkâr edilemez. Fakat, 27 mayısın buradaki rolü bir kapıyı açık tutmaktan büyük değildir. Ve üstelik, her açık kapıdan birisinin, bir olayın çıkması gerektiğine dair bir kural yoktur. Açık kapıdan bir şeyin çıkabilmesi için, ya çıkmak isteyenin yada arkadan iten bir gücün bulunması gerekir. Örgüt, Türkiyenin alt yapısının bir itişi sonucu ortaya çıkmıştır ve bundan kuşku duymak bilimsel öğretiden kuşku duymağa gider.

Örgütün varlığını devam ettirdiği dönem için aynı şey söylenebilir mi? Herhalde söylenemez. Bu dönem, son yıla dek, dünya kapitalizmi ve de dolayısıyla Türk egemen yapısı için başarılı bir dönemdir. Egemen yapı, dönemdir. Egemen yapı, görece olarak, bir denge içindedir. Hizmetleri, şüphesiz âdil olarak değil, fakat yine de tatminkâr ölçüde sağlayabilmektedir. Sınıf çelişkileri, şüphesiz azalmamakta ve hatta artmaktadır, fakat bu bir bunalım dönemindeki kesinlikten çok uzaktır. Köylü ürününü satabilmekte, işçi işine devam etmektedir. İşsizlik artmaktadır, fakat bu eski işi kaybetme şeklinde olmamaktadır. Başka bir deyişle ve özet olarak sömürü vardır, fakat buradaki değişmeler büyük ölçülere ulaşamamakta, sömürülenlerin içinde bulunduğu sömürü dengesi bütünlüğünü koruyabilmektedir.

Bütün bunlar, beş - altı yıllık devrenin kuruluş devresi ile tam bir başkalık içinde olduğunu göstermektedir. 1961 - 62'nin nesnel koşulları ileri atılımlar için ne kadar elverişli ise, bu dö-

nemin nesnel koşulları o kadar az elverişlidir. Böyle dönemlerin, sol örgütler için bir gerileme ve hatta sadece bir varlığı sürdürme dönemi olduğunu kabul etmek gerekir.

Bunun ortada örnekleri var. 1905 devriminden sonraki beş - altı yıllık devre Rusya için, aynı özellikleri taşımaktadır. Bu dönemde Rus egemen düzeni, 1917 devrimi öncesi zamanının en parlak günlerini yaşamıştır. Ulusal gelir, çalışma düzeyi büyük artışlar göstermiştir. Bunun sonucu olarak ilerici hareketler büyük gerilemeler kaydetmiş ve hatta bütünüyle silinmiştir. Örneğin Petrograd'da bir yıl içinde çeşitli grevlere katılar işçilerin daha sayısı 1905 de iki milyona ulaşırken 1910'larda üç — dört bin çevresindedir. Daha önemlisi, bu dönem Sosyal Demokrat parti içinde, menşeviklerin bütün gücü ellerinde tuttukları ve bolşeviklerin hiçbir varlık gösteremedikleri, bir dönemdir.

Eğer bu dönemde, Türk sol örgütü varlığını, büyük sarsıntılara uğramaksızın sürdürebilmişse bu bir fiyat karşılığında olmuştur. Bu fiyat belli — belirsiz bir biçimde sağ'a kaymaktır; bu fiyat sol eylemi düzenin hoş görebileceği sınırlar içinde tutmaktır; bu fiyat egemen güçlerde rahatsızlık belirtileri görüldüğünde, o düzenin uçları ile işbirliğine gitmek eğilimi göstermektir. Bunlar nesnel koşulların zorunluluklarıdır ve bunların en uygun, en zararsız bir biçimde ve en az ölçüde yapıldığından kuşku duymak için hiç bir neden yoktur. Bu okadar açıktır ki, bu dönemde örgütün «sol» unda düzenli ve de düzensiz hiç bir muhalefetin gelişmemiş olması ile de anlaşılmaktadır. Tek toplu muhalefet olan eski sosyalistlerin etrafında toplanan ve «geniş cephe» diye adlandırılan muhalefet, bütünüyle örgütün sağında bir eylemin savunuculuğunu yapmıştır. Bu grup, örgütün bazı denemelerden sonraki geri çekilmelerini, işbirliği deneylerini, yani örgütün kısa dönemli taktiklerini, devamlı bir strateji olarak uygulamak eğilimi göstermiştir. Bunun adı burjuva — demokratik devrimin öncülüğü ilkesidir ve bu ilkenin, burjuva devriminin de burjuvaya rağmen işçi sınıfının öncülüğünde yapılacağı ilkesinden çok daha sağda olduğunda hiç bir kuşku yoktur.

Dahası var. Örgütün bu dönemdeki temel doğrultusunu biçimleyen, onun sağa gidişini hızlandıran ve dolayısıyla bugünkü sarsıntıyı şiddetlendiren bazı üst yapısal gelişmeleri de gözetmek gerekir. Bunlardan biri ve zaman içinde sonuncusu Çek olaylarıdır. Çek olaylarını örgüt, bütünüyle sosyalist mantığın gerekleri yerine kapitalist önermelerin çerçevesi içinde değerlendirmiştir. Olaylardan sonra ortaya çıkan bilgiler bu değerlendirmenin ne kadar yanlış olduğunu göstermiştir. Gerçi bunu şimdi söylemek çok daha kolaydır. Fakat belirli bir güvenle söylenebilir ki, eğer zamanın sağa çekici nesnel koşulları olmasaydı, örgüt bu yanılma için o kadar «istek» göstermezdi. Çünkü özellikle dış politikada tecrübeli bir parti liderinin değerlendirmesini sadece — CIA veya Batı Alman entelijansına ait olduğu o zaman bile kestirilebilen — radyo yayınlarına dayandırması başka türlü açıklanamaz. Bütün bunlara rağmen, revizyonist bir ülkeye başka bir revizyonist ülkenin müdahalesinin verdiği şaşkınlığın, bunun gerekleri ve dünya sosyalizmi için muhtemel olumlu sonuçlarıyla — ki Sovyetlerdeki gelişmeler, Polonya parti kongresi bu yönde ilk işaretlerdir — ilgilenmek yerine yeni kuramlar bulma yönündeki kuşkulu eğilimi hızlandırdığı ortadadır.

Örgütü etkileyen ve sağa iten bir başka olay da Dünya ve Türkiyedeki gençlik patlamalarının gerektiğinden çok önemli kıldığı Marcuse'ci sapmadır. Bir - iki yıldır rahatsızlığın daha çok üniversitede ortaya çıkışı, bilimsel öğreti ile taban — tabana zıt Marcuse fantazisini, Türk toplumu için önemli bir reçete yapma eğilimini doğurmuştur. İçinde yaşanılan günlerin doğru bir değerlendirmesinden yoksun, geçici gelişme-

leri devamlı sayan böyle bir eğilimin Türkiye'ye ne kadar uygun olduğu ayrı bir konudur. Fakat şukadarı *hemen söylenebilir ki, en iyi* olasılıkla bir yan güç olan gençliğe veya benzeri üst yapısal gelişmelere olduğundan büyük bir rol vermek isteyen 'kuramlara', herşeyden önce cumhuriyet deneyini aynı açıdan açıklamak görevi düşer. Bununla birlikte, üst yapısal kurumların zaman zaman öne çıkışının veya bazan tek direniş olarak görünmesinin işçi sınıfının kısa veya uzun bir

hareketsizlik içinde olduğu dönemlerde revizyonist kuramların arzını artırıcı bir rol oynadığı - yaygın bir olgu olarak kabul edilmelidir.

Fakat bunların artık gerilerde kaldığı görünmektedir. 1968 daha önceki yıllardan farklıdır. Bunu İşçisi, köylüsü ve de öğrencisi duymaktadır. Başlayan dönemin doğrultusu, herhalde, öncekinden farklı olacaktır. Örgüt bu doğrultu *değiştirimi, bu canlılığı* göstermek sorunu ile karşılaşmıştır. Değişimin sarsıntılı, gürültülü olması, önceki dönemin derin izler bırakması ve yukarıda söylenen Türkiye için üst — yapısal gelişmelerin baskısının ağır oluşunun sonucudur. Sol muhalefet bu değişme zorunluğunu görenlerin, henüz önceki dönemin geçiciliğini göremeyenlere karşı çıkışıdır.

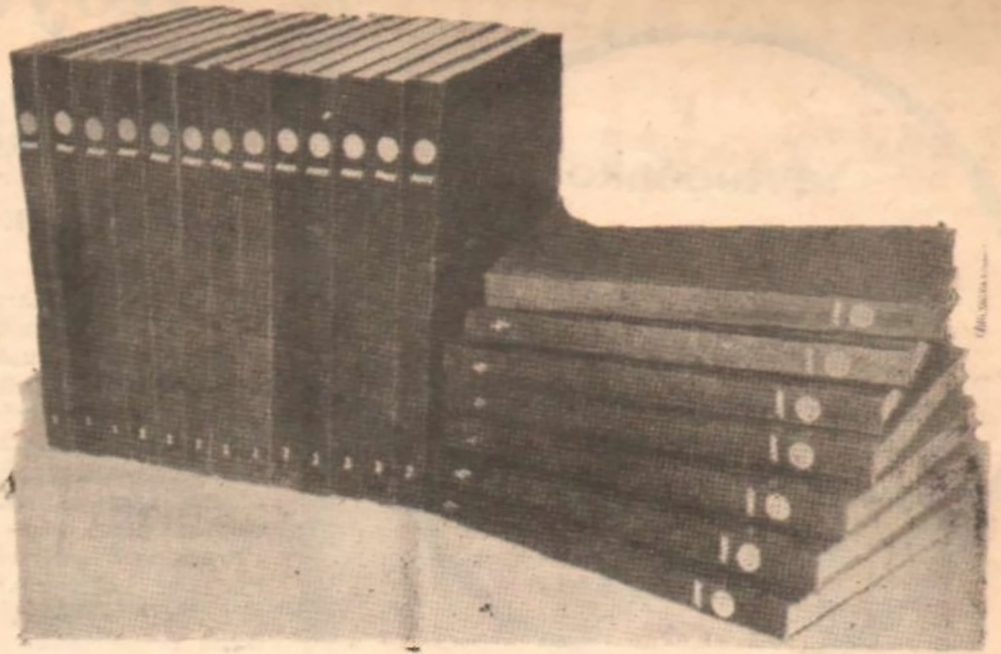
Sol muhalefet örgütün muhalefetidir, bundan kuşku duymamak gerekir. Aynı şekilde kuşku duyulmaması gereken bir nokta da, sol *muhalefetin partiyi* etkisi altına alacağıdır. Çünkü, sol bir tarihsel zorunluluktur ve parti onun aracıdır. Bugünkü sol muhalefet liderlerinin sözü edilen dönemin en — önde kişileri olması sadece bir şeyi gösterir: Kişilerden de güçlü tarihsel zorunlulukların varlığını.

Bu bir tarihsel gidiştir ve bir görevler zincirinden ibarettir. Herkes, her solcu, bu tarihsel akışa kendi kaynağının, kendi bilincinin ve de zamanının ekonomik ve sosyal koşullarının sınırladığı ölçüde katkıda bulunur. Bazılarının katkısı sadece bir halkalıktır; önemli veya önemsiz bir halkada rol alır ve orada kalır. Bazılarınınki ise daha süreklidir. Sürekli olmayan katkıları, *sürekli olanlar kadar* saygı ile karşılamak gerekir. Bu bakımdan, Ç. Altan'ın inkâr götürmez katkısını, onun mebusluk isteği *ile açıklamak, ne kadar* haksız, yanlış ve kısır bir davranış ise, bundan böyle ondan bir şey beklemek de, o kadar ütopik ve oportünist bir tutum olur. Ç. Altan bu gidişin dışına düşmüştür ve şimdi sol aktifini, sol pasifi ile denkleştirmek uğraşı içinde görülmektedir. Artık bundan sonrası, daha çok Ç. Altan'ın kişisel sorunudur ve buna hayıflanmak son derece yersizdir. Böyleleri Türkiyede ve başka ülkelerde de olmuştur, olacaktır da. *Örneğin bir Plehanov, Rus* bilimsel sosyalizminin kurucusu, sonradan devrimcilerin *en gü;lü engellerinden* biri olabilmiştir.

Bu bir kişisel sorun değildir. Bunun bir parti sorunu olduğunu unutmamak gerekir. Sol muhalefetin, sorunu kişileştirmek eğilimi göstermesi, kendi etkili*liği ve dolayısıyla örgütün* etkililiği bakımından önemli bir tehlikedir. Kongre top*lamak böyle bir eğilimdir.* Sol muhalefet temel akışın kendi yanında olduğunun bilincine vararak ve daha önce ilan ettiği gibi, parti içi muhalefeti ve etkililiğini artırmak durumundadır. Kongre toplamak yada bunu zorlayıcı eylemlere girişmek sadece, örgütün daha çok yaralanması ve sol muhalefet liderlerinin örgüt dışına düşmeleri sonucunu doğurur. Bu sol muhalefetin etkisinin daha yavaş bir hızla yayılması demektir

ki, bundan kaçınmak hareketin liderlerinin tarihsel sorumluluğudur. Eğer örgüt dışına düşmek kaçınılmaz olsa bile, hareketin liderlerinin bunda bir katkısı olmamalıdır. Çünkü, kişisel olarak etkisiz kılındığı bir sırada başka bir sol, muhalefet liderinin, Trotçki'nin, dediği gibi **«parti, son çözümlemede, her zaman haklıdır; çünkü parti, proletaryanın, temel sorunla*rını çözümlemesi için, sahip* olduğu tek tarihsel araçtır. Bir kimse, ancak par*ti ile* ve parti içinde doğru olabilir, çünkü tarih doğrunun gerçekleştirilmesi için başka bir yol yaratmamıştır. İngilizlerin bir sözü var: Doğru veya yanlış, fakat benim ülkem! Daha büyük bir tarihsel haklılıkla biz de diyebiliriz ki: Bazı, ayrı ve özel konularda, doğru veya yanlış, fakat bu benim partim...»**

İki yıldan **beri çeşitli güçlüklere** rağmen **sosyalist** mücadelesini okurlarının desteğiyle yılmadan devam ettiren ANT'ın elinizdeki sayısı ile dördüncü cildi de tamamlanmıştır. Önümüzdeki sayıda beşinci cildine başlayacak olan ANT'ın 79 — 104. sayıları kapsayan dördüncü cildi de, haftalık olayları kronolojik şekilde ve sosyalist açıdan değerlendiren tarihi bir belge olduğu gibi, seçkin yazar ve sanatçılarımızın kalemleri ve fırçalarıyla görüşlerini yansıttıkları değerli bir **kültür hazinesidir. İlerideki** yıllarda ANT ciltleri, **sosyalist mücadele** tarihi hakkında bilgi **edinmek, geçmişin** olaylarını ve sorunlarını en **sağlam şekilde değerlendir**mek için **gerektiğinde başvurabileceğiniz en** güvenilir kaynak **olacaktır.**

ANT'ın dördüncü cildinde yer alan imzalar

Hayrettin Abacı, Tektaş Ağaoğlu, Lütfü Ö. Akad, Hasan Akbelen, Dursun Akçam, Şadi Alkılıç, Osman S. Arolat, Selma Ashworth, Miguel Angel Asturias, Engin Aşkın, Galip M. Ataç, Behzat Ay, Mehmet Ali Aybar, Mahmut Baksı, Balaban, Üstün Barışta, Hüseyin Baş, Zühtü Bayar, Fakir Baykurt, Alberto Bayo, Murat Belge, Suha Bulut, Stokely Carmichael, Demirtaş Ceyhun, Ali Faik Cihan, Yalçın Çetin, Afet Muhteremoğlu Çırakman, İsmail Çöl, Turgut Demirağ, Abidin Dino, Ferruh Doğan, Yaşar Doğru, Atila Dorsay, Ferit Edgü, Ertem Eğilmez, Sedat Emekçi, Burhan T. Ener, Metin Erksan, Erol Ertanır, Feyzullah Ertuğrul, Roger Garaudy, Mehmet Gezer, Mekin Gönenç, Atilla Gökbörü, Cengiz Gülderen, Metin Gür, Leo Huberman, Alpay Kabacalı, Ekrem Kahraman, Harun Karadeniz, Mehmed Kemal, Yaşar Kemal, Hüseyin Kıvanç, Ergin Konuksever, Ahmet Köklügiller, Mehmetcan Köksal, Murat Köseoğlu, Onat Kutlar, Babür Kuzucu, İdris Küçükömer, Mıstık, Eflatun Nuri, Bertan Onaran, Necdet Onur, Müntakim Öçmen, Çetin Özek, Erdoğan Özer, Doğan Özgüden, İnci Özgüden, Nijat Özön, Yılmaz Öztürk, Leyla Pamukçu, Halit Refiğ, Veysi Sarısözen, Jean Paul Sartre, Giovanni Scognomillo, Sabiha Zekeriya Sertel, Atilla Sönmez, Ruhi Su, Kemal Sülker, Zülküf Şahin, Sezer Tansuğ, Nurettin Tekindor, İlhan Tezel, Erol Toy, İbrahim Türk, Mim Uykusuz, Nebil Varuy, Suat Yalaz, Artun Yeres, Yevgeni Yevtuçenko, Atıf Yılmaz, Can Yücel, Ragıp Zarakolu.

ANT ciltlerini temin edebilirsiniz

Kütüphanelerinde ANT ciltlerini bulundurmak isteyen okurlarımız için cilt kapakları ve ciltler hazırlanmaktadır. Cilt kapakları 15, dördüncü cilt ise 50 Lira fiyatla okurlarımızın istifadesine sunulacaktır. Daha önceki ciltlerimizin fiyatı ise 75 Liradır. Dördüncü cilt ve cilt kapakları 10 Ocak 1968'den itibaren satışa çıkartılacak. İstanbuldaki okurlarımız Hürriyet Gazetesi karşısındaki «Cağaloğlu — *Başmusahip Sokak, No. 10/12, Tan* Apartımanı» ndaki idarehanemize bizzat gelerek isteklerini temin edebileceklerdir. Taşradaki akurlarımız ise, isteklerini, **«ANT Dergisi - P.K. 934 - *Sirkeci* - İSTANBUL»** adresine bildirmelidirler. Ciltler ve cilt kapakları, talep sırasına göre, ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ambalaj ve posta masrafını karşılamak üzere ödemeleri ücretine her cilt kapağı için 3 Lira, her cilt için 5 Lira ilâve edilecektir.

Köyden kopup kentte kömür yükü çekenler

Osman S. AROLAT

Yazın ortalarında İstanbul halkını bir telaş alır. Bu, buram buram terlenen günlerde, kışın yakacakları kömürü alabilme telaşıdır. Küçük memurlar, esnaflar, işçiler, kocaman apartmanların taşralı kapıcıları hep kömürün peşine düşerler. Sıralar, itişmeler kakışmalar, kağıtlarda eksiklikler, imzalarda noksanlıklar, «gün geçiyor» korkuları hep birbirini takip eder. Kömürler alınır kamyonlara yüklenir. Hamalbaşı kendi bölüğünden üç - dört hamala kömürün doldurma boşaltılmasında iş verir. Böylece sabahın saat altısında sıraya giren hamallar yevmiyeleri 30 liradan çalışmaya başlarlar.

Yaz ayları iyidir bu hamallar için. Ayda 15 - 20 işgünü çalışırlar. Kışa doğru iş seyrelir. Ayda 10 güne kadar düşer kış ortalarında. Ama boş da olsalar, beş gün üstüste iş almıyacaklarını da bilseler sabah saat 6'da Kuruşeçme'deki tevzi bürosunun önünde bulunur bütün hamallar. Hava ister yağmurlu olsun, ister karlı orada bulunmak zorundadırlar. Yoksa hamalbaşları iş vermez onlara, kamyoncular yanlarına almazlar bir daha.

Bu hamallar çokluk doğuludur. Kars'ın, Erzurum'un, Erzincan'ın, Karaköse'nin köylüklerinden gelmişlerdir. Toprakları, hayvanları yetmediği için gurbetçi olmuşlardır. Analarını, karılarını, çocuklarını, varsa 10 - 15 dönüm topraklarının başına bırakmışlardır. Yılda yada iki yılda bir birkaç ay uğrayıp onlara yardımcı olurlar. Sonra gene gurbet, gene kömür işçiliği...

KURUÇEŞME'DE KÖMÜR BOŞALTAN EMEKÇİLER
— Sefa yeri Boğaz'ın kömür tozu yutan çilekeşleri —

400'ü aşan bu doğulu kömür hamallarının hepsi Kuruçeşme'de birlikte bir ahır bozması handa kalırlar. Tahta ranzalar üzerine serdikleri pamukları dökülmüş yataklarda yatıp kalkarlar. Kimi odalar 15 - 20 kişiliktir, kimilerinde 30 - 40 kişi kalır. Ve her can için bu odalara ayda yirmi lira öderler. Su parası bu ödedikleri yirmi liranın dışında kalır. Su dedikse, bu içilmez. Kuyudan motorla çekildiği ve yağlı olduğu için temizlikte filan kullanılır.

Biz, T. İ. P. Belediye Meclisi üyesi hamal Metin Atılal'la ve Beşiktaş İlçesi'nden arkadaşlarla gittik kömür hamallarının hanına. Onlar daha önceden tanıştıkları için hemen dostça konuşmalar başladı. Hep birbirlerinden yanıklar, dertlerini, korkularını sıralıyorlar.

— Şu çocuğun başını görüyorsun ya abi. Geçende motorda kömür çekerken kalas düştü yarıldı. Oluk gibi kan aktı. Tabii bizde sigorta filan olmadığı için getirip yatırdık buraya. İki - üç gün çalışamadı.

Çocuğun kafası pislenmiş, kömürün rengini üzerinde taşıyan bir sargıyla sarılmış. Çok küçük yaşta gösteriyor.

— Adın ne senin?
— Necati Tekin
— Kaç yaşındasın?
— 15
— Kaç yıldır İstanbul'dasın?

— Dört senedir gelir giderim. İlkinde yedi gün kaldım dayanamadım, memlekete döndüm. Sonra bi sefer altı ay, bi sefer de dört ay kaldım.

DEVRİM DÜZENİ

Kurulu düzenin gerisinde bir düzen özlemi çekenler ve özledikleri düzene kavuşmak için eyleme girişenlerden gayrı, kurulu düzenin savunucuları da var. Bunlara göre mevcut düzeni korumak gerek... Cumhuriyet döneminden sonra yapılan devrimleri dondurmak, bunlarla yetinmek gerektiğine inanırlar. Halbuki Atatürk'ün ilkelerinden birisi ve en önemlisi devrimciliktir. Devrimcilik süreklilik anlamını da taşımaktadır. Devrimde süreklilik, yani devrimcilik, tutuculuğa karşıdır. Kurulu bir düzeni değil, devrim düzenini gerektirir. Bilhassa bizim gibi geri kalmış bir ülkede kurulu düzen çıkar yol olamaz. Geri ve gelişmekte olan ülkelerin düzeni devrimler düzenidir. Sürekli devrimlere açık bir düzendir. Yani DEVRİM DÜZENİ'dir.

Saksıdaki limon fidesi büyüyüp geliştikçe kabını çatlatır. Çünkü kap, sınır, gelişim karşısında donmuştur. Limon fidesi gelişme süresi içinde saksıyı çatlatamazsa veya gelişime uygun olarak yeni bir saksıya dikilmezse gelişemez, sararır ve bir zaman sonra da kurur. Gelişmekte olan ülkelerde de ekonomik, sosyal, kültürel alanlarda donmalar düşünülemez. Sürekli değişimler, devrimler düşünülür.

Ülkemizde, kurulu düzenin de gerisinde bir düzen özleyenler bilhassa son yirmi yıl içinde çeşitli eyleme girişmişler ve az da olsa başarmışlardır. Kurulu düzenin savunucuları da dinamizme ve devrimlerin sürekliliğine engel olabilmişlerdir. Böylece devrimcilik değil, gericilik ve tutuculuk hakim olmuştur. Yalnız 27 Mayıs hükümet darbesinden sonra Atatürkçülüğe bir dönüş, bir kımıldama, sorunları eşeleme ve bir heyecan başlamıştır. Daha önceki Anayasa'dan daha ileri bir Anayasa hazırlanmıştır. Ki çeyrek yüzyıldan beri yapılan tek devrimci hareket diyebiliriz buna. Ne var ki 1961 de halkoyundan geçirilmesine karşın bu Anayasanın da ekonomik, sosyal ve kültürel ilkeleri uygulama alanına sokulamamıştır. Bu ileri ilkeler halkın yaşantısına girmediği için, halk sahip çıkmamıştır. EVET demiştir ama, kâğıt üzerinde kalan ilkeler kendisi için bir soyutlama olmuştur.

Devrimcilik, halkçılıkla ve Türk düşünce tarihine kolkola girdiği ulusculukla birlikte düşünülür, uygulama alanına sokulursa ancak halk için somut sonuçlar doğurur. Devrimler halkın mutluluğunu sağladıkça halkça benimsenir. Devrimcilik ulusçulukla birlikte ele alınacağı için tam bağımsızlık gerçekleştirilmiş olur.

Hazine toprakları köylere sahip ağaların elinde iken, topraksız köylü için devrimcilik söylevleri boş, soyut ve anlamsız bir şeydir.

İthalatçı, ihracatçı emperyalistlerle işbirliği ederek halkı soyarken, yoksul halkın ulusal gelirden payını aldığı iddia edilemez. Halkçılık ilkesi de boş bir kovan olmaktan öteye geçemez.

Öğretmen, memur, subay, yargıç her yıl bir ev yaptıran dükkâncıya borçlu yaşadıkça kaygularından kurtulamazlar.

Karaborsanın alıp yürüdüğü, her mahallede bir milyonerin veya müteahhitin türediği, çoğunluğun yoksullaştığı bir ortamda «kaderde, tasada, kıvançta beraberlik» bir ütopya olur.

Yankee'ler yeraltı ve yerüstü servetlerimizi sömürürlerken, şanlı bayrağımızı yırtarlarken, cinsel açlıklarını doyurmak için binbir türlü rezillikleri yaparlarken, Johnson Türkiye'yi Vietnama benzetirken, Kommer, oniki yıl CIA da çalışmış olan Kommer, Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi'nin üyelerine işkenceler düzenliyen Kommer Türkiye'ye elçi olarak gönderilirken bu ülkenin ne aydınında, ne yazarında ne de gençliğinde huzur kalır.

Bütün bunlar kurulu düzenin, kokuşmuş düzenin, Atatürkçülük ilkelerinden kopmanın sonucudur. Bu sonuca, demagojilerle, kıyımlarla, küfürlerle, coplarla, tutuklamalarla, kurşunlamalarla engel olunamaz. Bu sonuç, sebepler ortadan kaldırıldığı zaman yok olur. Sebep ki, Atatürk'ün tam bağımsız, devrimci, halkçı, ulusçu, lâik ilkelerine dönerek ve bu ilkeler ışığında kurulu düzeni değiştirecek bir devrin düzeni kurmakla giderilir. Sebep ortadan kalkınca, acı, aşağılatıcı, geriletici sonuçlar da doğmaz.

Bozulmuş, saptırılmış, yozlaşmış düzeni değiştirerek, devrimciliği, halkçılığı ve ulusculuğu ilke kabul eden bir düzen, bir devrim düzeni kurmamız gerekiyor.

Behzat AY

NECAT TEKİN
— İş kazası kurbanı -

— Okuma yazma bilir misin, ne iş yaparsın?

— Kömürde çalışırım. İlk okul beşi bitirdim.

— Niye geldin İstanbul'a?

— Allah başımıza bela yazmış, geldik. Şu kalas biraz yukarı düşseydi ölür giderdim. Allah bize vurmasaydı niye gelirdim İstanbul'a.

— Anan, baban yok mu?

— Var. Babam Horasan'ın Çıraz köyünde bakkal. Bayramda gelecek İstanbula. Alacaklarını toplayacak. Bizim köylülerden burada çalışanların ailelerine verdiği zahirenin paralarını alacak.

— Sen, kaç para kazanırsın.

— İş olduğu gün 15 - 20 lira verirler bana. Ama ayda ya 10 yada 15 gün. Gerisinde boş gezer dururum.

— Ne yer ne içersin?

— Şimdi orucum. Dün iftarda bi liralık tulum peyniriyle yarım ekmek yedim.

Ben Necat'la konuşurken öbür işçiler arkadaşlara geçende ayağına vinç düşüp sakat kalan memekete gönderdikleri işçiyi anlatıyorlar.

— ...

— Ayağı iyi olursa gelir tekrar. Çalışmayıp ne yapsın. Parası olsaydı burada doktorda filan daha çabuk iyi olurdu ama, pek parası yoktu.

O arada yukarda ranzada yatmakta ve Sürmeli Bey'in hikâyesini okumakta olan Ahmet karışıyor söze.

— Aslına bakarsan buranın adı Harsa'dır. Bizim, oralarda çocukların dalaşmına «git harsada dalaş derler». Yani insan otur-

maz bir yerdir harsa. Burası da öyle işte. Biz, burada kalıyoruz. Buranın sahibi şu ilerde koca köşkte kalıyor. Musta bey. İş yapmaz, üç - dört sefer hacca gitti.

Bu ara kendilerine «insan değil» denilmesine kızan Kerim ile Ahmet arasında bir ağız dalaşı başlıyor. Konuşmalar bu ahırlarda kalanın gâvur olup olmaması meselesine dönüyor. Ahmet dikine dikine konuşarak:

— Burada gâvur bile kalmaz be, diyor.

— ...

— Ben, burada kalıyorsam bu memlekette gâvurdan beter bir insan olarak bakılıyorum da ondan.

Aradan konuşmalara karışanlar oluyor. Kerim ile Ahmet'in birbirlerini yanlış anladıklarını söylüyorlar. Sonra ikisi aynı şeyleri söylemeye, şartlarının kötü olduğunu tekrarlamağa başlıyorlar. Ahmet biraz sonra hiçbir şey olmamış gibi sesli olarak biraz da kasıtlı Sürmeli Bey'in hikâyesini okumaya devam ediyor.

«Kardeş, o dağlar da dağların mı var?
Ah çekip arkandan ağların mı var?
Kırmızı çubuklu bağların mı var?
Sıla da bir, gurbet elde bir bana?»

Sonra kitabın sonunu açıp oradan devam ediyor. «Bu hikâyeyi anlatanlar, muradına eren Arif Bey'le Telli Sanemin...»

Bu tartışma tatlıya bağlanırken bizler de toplanıp gitmeğe hazırlanıyoruz. Bu arada Metin Atılal, durmadan bir ona bir buna cevap yetiştirmeğe uğraşıyor. Belediye Meclisi'nin emekçi üyesi bir süre sonra Boğaz Köprüleriyle uğraşan meclislere kömür hamallarının meselelerini getirmek için çalışıyor...

İsveç basını: Türkiye'de hürriyetlerden ne haber!

Türkiye'de sosyalist yayınlara ve bu arada ANT'a karşı girişilen hukuki ve maddi baskı hareketleri yurt dışında da tepkiler uyandırmağa devam etmektedir. Bilindiği gibi, İsveç'te Amnesty International ve Pen International gibi uluslararası kuruluşlar da bu konuda harekete geçmiş bulunuyorlardı. Derginizin dış politika yazarı Hüseyin Baş, geçen ay İsveç'e gittiği sırada, bu ülkenin en yüksek tirajlı gazetesi Expressen'in yazarı Margareta Ekström kendisiyle bir mülakat yapmıştır. Ekström'ün bu mülakattan sonra 5 Aralık tarihli Expressen'e «Türkiye'de hürriyetten ne haber?» başlığı ile yazdığı yazının çevirisini aşağıda yayınlıyoruz:

«Buna terör denebilir mi? Herhalde Türkiye denildiği zaman kimsenin aklına bu kelime gelmemektedir? Ama şu bir gerçek ki ticaret âleminde çevrilen büyük dalavereler cezasız kalırken bu durumu açıklayan bir yazara müebbed hapis istenebilmektedir.

İsveç'te «Ortadirek» romanının çevirisiyle tanınan yazar Yaşar Kemal, bir yazısında «Ekmek Yediği Sofraya Bıçak Sokanlar» dediği için altı ay hapis cezasına mahkûm olmuştur.

Che Guevara'nın hatıralarının çeviricisi ise 15 yıllık bir hapis cezası tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Sosyalist ANT Dergisi'nin eski yazı işleri müdürünü 76 yıllık bir hapis cezası beklemektedir. Henüz dört ay gibi kısa bir süreden beri ANT'ta bulunan yeni yazı işleri müdürü hakkında ise daha şimdiden kendisini 60 yıla mahkûm ettirebilecek dâvalar açılmıştır.

Şimdiye kadar korkutarak susturma yoluna gidilmişti. İkinci adım ise gerçekten susturucu olacaktır.

ANT Dergisinin dış politika Yazarı Hüseyin Baş, kültürel işbirliği çerçevesinde Paris'e ve özel olarak da Stockholm'e kısa bir ziyaret yaparken kendisini İstanbul'da bir dâvanın beklemekte olması, Türkiye hakkındaki gerçekleri ortaya koymaktadır.

Şimdiye kadar yüzlerce gazeteci ve yazar hakkında dâvalar açılmıştır. İthamlardan çoğu, sınıfları birbirine karşı tahrik edici ve hükümeti tahkir edici yazılar yazılmış olmasıdır. Son olarak başta başyazarı ve yazı işleri müdürü olmak üzere ANT'ın sekiz yazarı toplam olarak 250 yıllık bir hapis cezasıyla karşı karşıyadır. Yaşar Kemal hakkındaki dâvalardan biri mahkûmiyetle sonuçlanmış olup diğerleri mahkemeden mahkemeye sürüklenmektedir. Derginin başyazarına her haftanın belli günü savcılıkta bulunması ve açılan yeni soruşturmalar için ifade vermesi dahi söylenmiştir.

Artık hükümetin gözünde «tehlikeli» duruma düşmek o kadar zor değildir. Nitekim Barbro ve Güneş Karabuda'nın da başından böyle bir durum geçmiştir. Tehlikeli ilan edilmek için, ekonomik ve sosyal gerçeklerden sözetmek, eşitsizlikleri günışığına çıkartmak yeter de artar bile... Hüseyin Baş'ın dâvası da göstermektedir ki, bir tek makalede NATO'yu tenkit etmek, suçlu ilan edilmek için yeterlidir. Amerika'da bile tolerans gösterilebilecek böyle bir tenkidin Türkiye'de duyulması hiç de hoş karşılanmamakta ve bu «dost» ülkeyi tenkit etmek hükümetin sinirlerini son derece bozmaktadır.

Amerika'nın Türkiye'de hiçbir üssü yoktur diye bir resmi bildiri yayınlanmıştır, fakat 20-30.000 Amerikalının gözlerden saklanması kolay değildir.

İspanya, Portekiz, Yunanistan ve Türkiye'de olmak üzere dört Avrupa ülkesinde komünist partileri yasaklanmıştır.

Anti - komünist kanunların başka amaçlar için de kullanılması mümkündür. Mesela, Güney Afrika'da adı geçen kanunlar, demokrasiyi yoketmek, grevleri ve sendikaları yasaklamak, fikir hürriyetini kısıtlamak için pekâlâ işletilmektedir.

Terörler Yunanistan'ı korkutucu bir durumdadır. Fakat Hüseyin Baş Türkiye'de henüz durumun bu kadar korkutucu olmadığını, mücadele imkânlarının varolduğunu ve ikili bir oyun oynandığını söylemiştir. Şu sıralarda dikkati çeken nokta, davaların çoğunlukla solcu aydınlara karşı açılmakta olmasıdır.

Susmayı kabul etmeyen her vatandaş, üzerindeki baskının gittikçe artmakta olduğunu hissetmektedir. Köylerde bir çok öğretmen, sırf hürriyetlerin ve vatandaş haklarının ne olduğunu öğretmek istediklerinden dolayı kıyıma uğramışlardır.

İsveç Yazarlar Birliği, Pen International ve Amnesty International, Türkiye'deki mesleki kuruluşlara ve ilgili makamlara defalarca protesto mektupları göndermişlerdir.

Bu protestoların birer kopyası da Türkiye'nin Stockholm'deki Büyükelçisi Mehmet Osman Dostel'e gönderilmiş ve kendisinden ilginç bir karşılık alınmıştır. Sayın büyükelçi, Yaşar Kemal'in durumuna üzüldüğünü belirttikten sonra onun adından iyi bir şekilde söz ediyor. Fakat fikir hürriyeti meselesine değinmekten de ısrarla kaçınıyor. Türkiye'de hürriyetleri yok etme hürriyetinin asla müsamaha göremeyeceğini söyleyen büyükelçi, işte bu yüzeysel sofizmle Türkiye'de komünist partisinin niçin yasak olduğunu ve sansürün neden elzem olduğunu anlatmağa çalışmaktadır.

Sayın Osman Dostel, Türkiye'de fikir hürriyetinin varolduğunu ispatlamak için üzerinde Lenin, Marx, Engels'in, hattâ en tehlikeli komünistlerden (!) Malraux, O'Henry, Dostoyevski ve Steinbeck'in eserlerinin ilanı bulunan bir gazete kupürünü de göndermiş... Fakat nedense bir çok eserin de yasaklar listesinde bulunduğunu eklemeyi unutmuş. Örneğin Che Guevara'nın, Malraux'nun, Barbro Karabuda'nın ve hattâ sırf Türkiye'nin iyi taraflarını tanıtmak üzere yazılan Güneş Karabuda'nın turistik eserleri de yasaklar listesindedir.

Türkiye'de kanunu kim temsil etmektedir? Türkiye'de sür görevi, «bilirkişi» ad... tında bir grup hukuk pro... rüne verilmiştir. Bunlar ma... leleri ve kitapları inceleyip ... münizm propagandası ya... tahrik olup olmadığına fe... vermektedirler. Bundan do... da düzenli bir gelir sağla... tadırlar. Bazı cesur bilirki... her yazıya suç damgası vur... makta, bu yüzden bilirki... ten uzaklaştırılmaktadır.

İşte Hüseyin Baş bu ko... ama acıklı durumu bize anla... yor. Bunu bir büyüklük d... gusu içinde söylemiyor, ... şartlar altında yaşayan 32 m... yon Türk vatandaşının du... munu dile getiriyor. Kend... cumartesi günü görüşlerin... dolayı 2 - 6 yıla mahkûm e... bileceği bir duruşma bekl... İstanbul'da...

Sadece küçük bir sınıf g... tikçe tehlikeye düşen imtiya... bir hayat yaşıyor Türkiye'... ve ileriyi göremiyor.»

Ümmetçinin öfkesi...

Hastaş daha şu kuruluş devresinde rengini belli etti. Cumhuriyet, Akşam, Milliyet gibi **kopkoyu solcu gazet** ... onbinlerce liralık ilan yardımı yaptı. Ama Bugün'e bir kuruşluk ilan vermedi. Türk halkı uyan artık. Senin paranla kurulan müesseselerin rengine bak...

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 17.12.1968)

Kopkoyu solcunun övgüsü!

Yurdumuzda uzun yıllardan beri ilk yüzde yüz halka açık, gerçekten halkın ihtiyaçlarına cevap veren örnek bir şirket kurulmuştur... Umulur ki, hükümet de, **kapitalist yoldan kalkınma** çabalarına en büyük destek olmak olanağını gösteren bu tip gerçek halk şirketlerini devlet garantisi altına alacak bir kanun çıkartmakta çabuk davransın.

YORUM
(Akşam - 17.12.1968)

Lüks Hürriyet!

Açık konuşalım:

Hür insan olmak günden güne pahalılaşmaktadır.

Hür insan olmak büyük bir siyasi lükstür.

Eh, biz Türk milleti olarak bu siyasi lüksten bir an dahi vazgeçemeyiz.

Hem alışmışızdır, hem de bu lükse layıkızdır.

Uluslararası Siyasi Lüks Kulübünün en eski ve şerefli üyesi olmak meziyetinden asla sıyrılamayız.

Bugüne kadar her yeni «zam»ma katlanışımız hep bundandır:

Bu lükse candan bağlanışımızdan.

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İst. 17.12.1968)

haftanın karikatürü

KUMAŞ PİYASASINDA İHTİLÂL

Bugün Gazetesi

BİR KUMAŞ ALIN, 100 LİRA KAZANIN

Gazetemiz başlığının yanında yayınladığımız kuponlardan 10 adet getirecek bütün okuyucularımız

160 Lira mukabilinde

EKSTRA EKSTRA YÜNLÜ BİR KUMAŞ ALABİLECEKLERDİR

KUMAŞIN EVSAFI

1 HER ZEVKE GÖRE

2 YÜZLERCE RENK

Son Havadis Gazetesi

AKŞAM Yine KUMAŞ dağıtıyor

RENKLER:

Gri - Lâcivert - Kahverengi

Akşam Gazetesi

İHTİLALCİLER!

Akıl sır ermez lütuf!

Dün akşam iftar için bizim Cihangir Bey Karadeniz pidesi getirdi bana. Ne Karadeniz pidesi... Adı ile milleti kandırıyorlar. Gelsinler Giresun'a, Trabzon'a pide görsünler, pide... Ne ise... Kız talebe yurdunun ikinci katında iki kız ezan okunduktan sonra başlarına birer beyaz başörtüsü örtünerek namaza durdular. Farzı kıldıktan sonra bir tanesi akıl edip perdeyi kapadı. Demek namazdan sonra iftar edecekler. Evlâdım... Ne sevdim bu çocukları... Allah sayılarını artırsın. Ve ilericilerin şerrinden korusun!..

....

Ve bütün bunlar Allah'ın akıl — sır ermez lütuflarından sadece maddi olanları, gözle görülebilenleri.

Müsaade ederseniz biraz da denizi seyredeyim...

İSMAİL OĞUZ
(B. Sabah - 15.12.1968)

A N T ✱ Haftalık Dergi ✱ Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ✱ Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ✱ Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI ✱ Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ✱ İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/12 - İSTANBUL ✱ Tel. 27 81 09 ✱ P. K. 934 - Sirkeci - İSTANBUL. Ankara Temsilciliği: Tel. 13 40 20 ✱ Dizgi: YÖNET. Baskı: VATAN MATBAASI ✱ Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul. Tel. 27 38 54 ✱ İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara cad. 84, İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ✱ Abone Şartları: Yıllık 44 Lira, Altı Aylık 22 Lira, Üç Aylık 11 Lira ✱ İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir. ✱ Tek sütun üzerine 5 sm'lik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilir.